

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglesi
nad 45 mm višine
po 2 D 50, velikost
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrtica po 10 Din
Pri vsaki naročnini
naročilo popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, nefrankirana
pisma se ne sprejema. Uredništvo
telefon šte. 50, upravlništvo šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekalni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Sestanek Ninčić - Mussolini.

Nemalo je iznenadila našo javnost vest, da je zunanji minister dr. Ninčić skupaj z italijanskim poslanikom generalom Bordrero odpotoval v Rim, da se tam sestane z Mussolinijem. Čemu ta sestanek? Uradni komuniké ga utemeljuje na kratko: »Radi izmenjave misli o položaju, ki je ustvarjen v Evropi po Locarnu.«

To se glasi že verjetno, toda neposredni povod temu nenadnemu sestanku Locarno ne more biti. Locarno je tako rekoč že davno za nami, oziroma locarnski pakt obstaja že štiri mesece, torej »položaj po Locarnu« sam na sebi ni ravno danes tako hudo aktualen, vsekakor pa ne opravičuje tako skrivnostnega molka, v katerega je zavil g. Ninčić i svoje potovanje in njega namen. Prav gotovo ne bi bilo celi stvari nič škodovalo, ko bi bil g. Ninčić že pred tedni najavil, da misli iti v Rim; nasprotno: bilo bi stvari le v korist, kajti tako bi bila jugoslovanski javnosti dana vsaj prilika, da zavzame k temu sestanku svoje stališče in izrazi svoje mnenje. Pa bi bil g. Ninčić morda iz tega javnega mnenja lahko pobral marsikaj, kar bi mu pri pomenkih z g. Mussolinijem prav dobro služilo.

Kratkoma nenadno in tajinstveni ta izlet g. Ninčića v Rim se nam prav nič ne dopade, pa mora torej že tisti za vsem tem kak poseben vzrok ali vsaj še nekaj drugega razum tistega, kar se oficijelno navaja kot svrha sestanka. Da gre za nekaj zelo važnega, o tem po vseh zunanjih okoliščinah sodeč ne more biti nobenega dvoma. In zato je naravno v trenutku osredotočenosti naša pozornost na Rim in z napetostjo čakamo, kaj nam bodo novega prinesle vesti od tam.

Najbolj smo seveda na sestanku dr. Ninčića zainteresirani Slovenci. In reči moramo, da nas tudi zelo skrbi. Opravičeno. Karkoli je g. Ninčić doslej z Rimom pogodil, ni bilo za nas Slovence nič dobrega, pa se bojimo, da bi nam utegnil tudi s tega obiska prinesiti domov kako medvedje darilo. Vseeno ne moremo za ta pot izreči g. Ninčiću vnaprej neupnico. Položaj je namreč danes za našo državo precej ugoden, da, lahko se reče, tako ugoden, visavis Italiji namreč, kot zdaj še nikoli ni bil. In mi imamo kljub vsem razočaranjem, ki smo jih doživeli od g. Ninčića, še vedno toliko zaupanja v njegovo diplomatsko sposobnost in sprinost, da pričakujemo od njega, da bo znal sedanjo konjunkturo izkoristiti.

Ze samo moralni momenti, kolikor jih ima g. Ninčić dapes na svoji strani, so veliko vredni. Dr. Ninčić je, kakor zatrjujejo, eden izmed kandidatov za predsedništvo v Zvezi narodov. Zvezda g. Mussolinija pa se je baš v zadnjem času precej zatemnila. Njegov nastop v tirolski aferi mu je prinesel vse prej nego lovorik, zunaj kakor doma. Moralno ima torej dr. Ninčić napram g. Mussoliniju danes pozicijo, ki mu dovoljuje v Rimu zavesten in možat nastop.

V stvari sami, če gre namreč — kakor je verjetno pri tem sestanku za vprašanje garancijskega pakta med Italijo in našo državo v svrhu uravnovešenja evropskega položaja spriču vstopa Nemčije v Zvezo narodov in iz tega potekajočih konsekvenc, pa ima g. Ninčić tudi dobre karte v roki. Da bi bil tak pakt za obe strani koristen, ni dvoma. Na vsak način pa vevajajo Italiji njeni lastni interesi iskati z nami dobrih odnosov. Mi smo močna država. Mi tudi nismo izolirani v Evropi. In mi smo slovanska država, ki prej ali slej lahko stopimo v mogočne zveze...

Ako je v g. Mussoliniju kaj državniške modrosti in ako sega njegov pogled tudi v daljavo, mora uvideti, da je le v interesu Italije, če živi v dobrem prijateljskem razmerju z državo Jugoslavijo. Ne koliko zemlje imaš in koliko vojakov, ampak koliko prijateljskih zvez imaš, to odločuje, je rekel Gladstone.

Prijateljska zveza med nami in Italijo pa je le mogoča, če Rim temeljito izpremeni svojo politiko napram našemu življu, kolikor ga je danes pod njegovo oblastjo. Naj Rim popravi krivice, ki jih je doslej zagrešil nad našimi rojaki. Naj jim vrne pravice in svobodo, ki jim je zajamčena v mirovnih pogodbah in ki jim gre po božjih in človeških postavah. Vse bo potem popravljeno in pozabljeno, in položen bo temelj za dobro in trajno prijateljstvo. Vse dotlej pa je nemogoča vsaka resnično-prijateljska zveza. Vsaka pogodba bo zapečatenata samo na papirju, v srcu našega

Ugibanja o potovanju dr. Ninčića.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) V političnih krogih se je danes zelo mnogo razpravljalo o nenadnem Ninčićevem odpotovanju v Rim in Pariz. V političnih krogih se tudi danes ni moglo zvedeti natančno, kakšne namene naj bi imelo to njegovo potovanje. Zato se ugiblje na razne načine. Nekateri trdijo, da je Ninčić odšel v Rim radi ustvarjanja balkanskega pakta, ki ga vedno forsira posebno angleška diplomacija radi obranitve miru v južni in vzhodni Evropi.

Kakor znano, so se v tem smislu storili ponovni koraki pri naši vladi. Grška vlada je ponovno sprožila vprašanje tega pakta. Vendar so razen grške vlade druge balkanske države ostale napram takim ponudbam pasivne. Ker pa je postal pritisk vedno močnejši, posebno s strani Anglije tudi na našo vlado, da naj sklene tak pakt, se misli, da je šel Ninčić v Rim, kjer misli najti razumevanje, da za tak pakt še ni prišel ugoden čas, da med balkanskimi državami odnosi še niso tako razčiščeni, da bi moglo priti do nemotenega funkcioniranja takega pakta.

V zvezi s temi verzijami o balkanskem paktu kroži druga verzija o zblizevanju med našo državo in Bolgarijo. Odhod v Rim se spravlja v zvezo z nedavnim sestankom med bolgarskim carjem in Mussolinijem, ki se je vršil 10. febr. v Opatiji. Gotovo je, da je na

tem sestanku med bolgarskim carjem in Mussolinijem prišlo do važnih sklepov glede balkanske politike. S tem je prišla Italija kot prva velesila in posredovalka med balkanskimi državami v poštev.

Drugi zopet tolmačijo Ninčićev odhod z ozirom na vesti, ki so se v poslednjem času širile po vsem francoskem in italijanskem časopisu, da se Italija in Francija približujeta in da bo to približevanje predvsem dobilo izraza v prijateljskem paktu, ki naj bi zagotovila Italiji in Franciji meje, ne samo v Evropi, marveč eventualno tudi v kolonijah. Italija ima na takem paktu mnogo interesa. Ravno tako je Italija zainteresirana, da se čimbolj približa Franciji radi aspiracije na kolonije v Mali Aziji.

Pri teh aspiracijah Italije v Mali Aziji, pa bi naša država z ozirom na znane aspiracije Grkov mogla igrati zelo važno vlogo. Zato se misli, da bi bilo za Jugoslavijo največjega pomena, ako bi mogla priti pri tej priliki v to zvezo in ako bi se tudi njej zagotovile predvsem meje na severu. Naša država bi s paktom s Francijo in Italijo neizmerno mnogo pridobila. Njen internacionalni pomen in ugled bi se zelo dvignil. V tej smeri se gibljejo ugibanja politikov vsled nenadnega Ninčićevega odhoda v Rim.

Proračunska razprava.

RADIČEV POSLANEC PROTI IZPLAČILU URADNIŠKIH RAZLIK. — RADIKALNI POSLANEC PROSLAVLJA VELIKOSRBSKO IDEJO.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Narodna skupščina je danes zborovala dopoldne in popoldne z ozirom na to, ker se jutri konča generalna debata. Kot prvi govornik je nastopil dr. Zanič, ki je posebno govoril o razlikah v obdavčenju. Kmet na Hrvaškem, ki ima 20 juter zemlje plačuje 4815 Din davka letno, kmet v istih razmerah v Srbiji samo 800 Din davka. Radi te neenakosti zahteva, da se država uredi na federalističnem temelju. Govori o nasilju na Hrvaškem, kjer se ljudje še sedaj batinajo. Izjavlja, da bo glasoval proti proračunu.

Za njim je govoril poslanec Jugosl. kluba Ivan Vesenjajk. Njegov govor objavljamo na drugem mestu.

Po Vesenjajkovem govoru je dobil besedo Radičev poslanec Anton Babič. Naslop tega poslanca je vzbudil precej velike živahnosti. Obenem je bil žalosten dokaz, kako globoko je padla Radičeva stranka v zapuščenju svojega ljudstva. Posl. Babič je polemiziral s Pušenjakom. Izjavil je, da Radičeva stranka nikdar ni zahtevala in ne zahteva, da bi se odvzeti 20 odst. sploh kdaj vrnil. To je nepotrebnost. Radičeva stranka vse to poklanja državi. Zahteval je, naj se vse terjatve uradništva zakonitim putem proglasi za neveljavne. Uradnikom dolžne vsote naj se ne izplačajo. Precej veselosti je poslanec vzbudil, ko je razlagal, da bi morala skupščina pričeti z delom ob 4. uri zjutraj.

Poslanec Pera Marković (demokrat) je ostro kritiziral proračun. Posebno se je bavil s proračunom kmetijskega ministrstva, ki znaša samo 200 milijonov, za orožništvo pa je določenih 400 milijonov.

Nato je bila dopoldanska seja prekinjena. Popoldanska seja se je pričela ob pol 5.

Proračunski govor poslanca I. Vesenjajka.

Belgrad, 24. V proračunski razpravi je, kakor poročamo na tozadevnem mestu, govoril za poslanca dr. Zaničem poslanec Ivan Vesenjajk.

Izjavil je, da bo z ozirom na temeljit in obširen državniški govor dr. Korošca govoril o finančni strani proračuna in o Stojadinovićevem upravljanju naših financ. Ugotovil je, da je brez dvoma narodno gospodarsko stanje v naši državi dosti slabše, kakor je bilo pred par leti. O tem imamo neštivilne dokaze in pritožbe, pisane in nepisane, ki jasno kažejo težavni položaj našega slovenskega kmetijskega ljudstva, delavcev in obrtnikov.

Ako iščemo vzroke temu stanju, je predvsem ugotoviti dvojce: splošno svetovno konjunkturo, ki avtomatično slabša gospodarski položaj in, kar je važnejše za nas, vlado, ki naroda pa ne. Le od dobre volje Rima je danes vse odvisno, na naši strani se dobre volje ne manjka.

Naloga g. Ninčića je, da to g. Mussoliniju primerno dopove.

Takoj po otvoritvi se je podpredsednik dr. Subotić javil skupščini tužno vest, da je v širjebu umrl znani voditelj HRSS, poslanec dr. Ivan Lorković. V kratkih besedah se je spomnil zaslug tega poslanca. Cela zbornica mu je v znak spoštovanja zaklicala trikrat »Slava!«

Nato je dobil besedo dr. Voja Marinković. Kritiziral je fin. politiko in govoril o uradniškem vprašanju ter o slabi upravi. Slaba uprava ovira razvoj naše države. V političnem delu svojega govora je dr. Marinković branil hegemonijo srbstva v notranji upravi in očividno polemiziral z govorom dr. Korošca. Z veliko odločnostjo se je izjavil proti federalitvi ureditvi države. Na široko je govoril o svojem megletem načrtu o samoupravah. Vendar se iz njegovih razlogov ni moglo razvideti, ali so njegove samouprave po ustavi sploh izvedljive ali ne.

Ni se čuditi, da je po takem govoru takoj vstal minister Uzunović in na celi črti pohvalil Marinkovićev govor.

To je bilo demokratom očividno neljubo in Marinković je izjavil, da si ne dovoljuje, da bi minister Uzunović njegov govor parafraziral.

Sam. demokrat Keemanović je razlagal razmere v Bosni.

Njemu je odgovarjal znani velikosrbski poslanec iz Bece Kosta Majkić, ki je v kratkem govoru zapel himno velikosrbski ideji in zahteval, da se do skrajnosti izvaja. Sporazum z Radičem je razložil v tem smislu, da se je sklenil radičega, da se ideja tudi praktično izpelje.

Nato se je seja prekinila. Prihodnja bo jutri. Na njej se bo končala generalna debata.

veliko krizo, posamezne tovarne se zapirajo, oziroma prehajajo v tuje roke. Na ta način se tuji kapital pri nas vedno bolj jači. Naša trgovska bilanca je slabša od leta do leta. Po dosedaj znanih rezultatih ni pričakovati velike aktivne ali pa sploh ne bo bilanca aktivna.

Govornik kritizira finančno politiko. Leta 1920 je fin. odbor sklenil, da se ne sme predložiti skupščini noben proračun več brez zaključnih računov. Ta soglasni sklep se ne izvršuje. Nadalje govori o investicijah, ki se izvršujejo iz proračunskih dohodkov. Državna uprava z vsemi izdatki stane 40 odstotkov proračuna. Imamo trideset oblasti, polno šefov, nesposobne uradnike. Svoj čas se je sprejel zakon, ki naj bi takim uradnikom napravil konec. Toda ravno dobro kvalificirani uradniki so prišli ob svoje pravice.

Govori o pomenu strokovnih šol. Prehaja na vprašanje varčevanja, katerega je treba uvesti tudi v vojski. Ako je militaristična francoska republika lahko skrajšala službeni rok na 9 mesecev, bi mogli isto sprejeti tudi mi. Na ta način bi zmanjšali izdatke za vojsko in pridobili na ekonomski moči. Lahko bi zmanjšali stalni kader naše vojske. Mnogo bi se lahko prihranilo pri nabavkah za vojsko, kjer se vršijo velike zlorabe, kakor tudi pri investicijah. V podrobni razpravi bodo on in njegovi tovariši navedli tozadevne posameznosti.

Unikum v Evropi je, da imamo kot agrarna država najmanjši proračun ravno za kmetijsko ministrstvo. Za našo trgovino ni vlada storila ničesar, kar se vidi najbolj iz tega, ker smo še sedaj brez definitivnih trgovskih pogodb.

Govori o kreditih Narodne banke, ki dela po mačehovski s Slovenijo. Poljedelki krediti so ostali mrtva črka na papirju. Slovenija je preobremenjena z davki. Neenakost davčnih bremen se ne samo vzdržuje, ampak še sistematično povečuje. Naševa davke, ki jih je Slovenija plačala in jih primerja z malenkostnimi vsotami, ki jih je plačala Srbija. Obširno govori o poštni hranilnici. Z regulacijo valute so se nam odvzele približno štiri petine našega kapitala. Poleg tega smo plačali vse davke. Propadli so vojni dolgovi, medtem ko so vse druge države to vprašanje povoljno rešile. Vlada ne plačuje svojih dolgov za ceste. Poprej izvršene regulacijske naprave naših rek propadajo.

Zahtevamo, da se boljše ravna z našimi fanti-vojaki in da se ne dopušča upropaščenje mladih življenj brez potrebe. Slovenija prej ni poznala malarije. Na stotine in stotine mladencev postaja nesposobnih za delo. To ni državna potreba.

Govornik izjavlja:

Izhod iz takega stanja je najširša avtonomija.

Pet let čakamo na samoupravo, ki jih določa ustava. Poslanec Dragović je govoril, naj pogledamo, koliko je Srbija trpela. Priznavamo, da nismo nikdar ugovarjali temu, toda razlika je med posameznimi kraji. V interesu države je, da postopa povsod pomirjevalni duh in da se čimprej prične z iskrenim delom za pravičnost in enakost. Pretnje niso na mestu. Nevarna je politika nasilja. Slabo uslugo store domovini tisti, ki je propovedujejo, še slabšo tisti, ki izvajajo politiko političnega in gospodarskega nasilja in hegemonije. Naše zahteve so upravičene, ako zahtevamo, da se ne upropašča, kar smo sami ustvarili, in da državna uprava izvršuje svoje obveznosti napram Slovincem. Po obstoječih zakonih, ki veljajo še sedaj, zahtevamo, da se vlada briga za napredok nas vseh v okviru proračunske možnosti, posebno pa, da se izenačijo davčne neenakosti in da vlada izvaja politiko socialne in gospodarske enakosti, ne pa politiko bankarskega fiskalizma. Zahteva, da se proračun ravna po razmerah v državi.

Ker tega v proračunu ne vidi, izjavlja, da bodo oni in njegovi tovariši glasovali proti proračunu.

Govornik je žel za svoja izvajanja burno odobravanje.

PLASTIRAS V SKOPLJU.

Belgrad, 24. februarja. (Izv.) Iz Skoplja poročajo: Sinoči je tukaj policija odkrila generala Plastirasa, ki se je skrival v Skoplju pod tujim imenom kot grški trgovec Gjorgje Karaf. Računal je na prijateljstvo s tamkajšnjim gršk. konzulom, ki je njegov prijatelj, toda ta je odklonil vsako podporo. Obvestil je grško vlado, da se nahaja general Plastiras na jugoslovanskem ozemlju. Grška vlada je o vsem tem obvestila belgrajsko, naka je belgrajska policija ukrenila vse, da Plastiras ne bi mogel pobegniti preko grške meje.

Dr. Ivan Lorković †.

Zagreb, 24. febr. (Izv.) Danes popoldne ob 4. je umrl tu dr. Ivan Lorković, predsednik Hrvatske federalistične stranke in nar. poslanec. Bil je znan hrvatski politik iz Masarykove šole. Pred vojno je stal v vrstah hrvatske narodne stranke in stopil pozneje v hrvatsko-srbsko koalicijo. Po prevratu 1. 1918. je skupno z dr. Surminom izstopil in se pridružil disidentom. Kasneje se je pridružil stranki Starčevićancev, ki se je nato preimenovala v Hrvatsko Zajednico. — Pokojnik je bil rojen 17. junija 1876. Pogreb se bo vršil v petek. Na njegovo mesto pride v zbornico član Radičeve stranke.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Povodom vesti o smrti dr. Lorkovića je dr. Korošec takoj obiskal predsednika HFSS kluba dr. Trumbića ter mu v imenu Jugoslovanskega kluba izrazil sožalje.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Parlamentarni in politični časnikarji o poslali rodbini dr. Lorkovića naslednji brzojav: »Parlamentarni in politični sodruštva belgradskih listov in dopisniki listov izražajo svoje iskreno sožalje povodom smrti dr. Lorkovića.«

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Smrt dr. Lorkovića je v vseh krogih vzbudila globoko sočutje, ker je bil dr. Lorković vsled svojega korektnega nastopanja v zasebnem kakor v političnem življenju splošno priljubljen. Bil je najuglednejši parlamentarec. Jugoslovanski parlament je z njim mnogo izgubil. Njegovega pogreba v Zagrebu se bodo udeležili zastopniki vseh parlamentarnih klubov. Na njegov grob se bo položil venec narodne skupščine.

Intervencija Jugosl. kluba v zadevi redukcije rudarjev pri T. D.

Belgrad, 24. februarja. (Izv.) Poslanca dr. Gosar in Franc Kremžar sta bila pri glavnem ravnateljstvu za rudnike radi redukcije delavcev v Trbov. revirju. Glavno ravnateljstvo o tem še ni bilo obveščeno. Poslanca sta opozorila na posledice, ki utegnejo nastati v gospodarskem in socialnem pogledu. Generalno ravnateljstvo bo zahtevalo poročilo o tej stvari.

Ista poslanca sta skupno z drugimi tovariši poslala na ministre za šume, za socialno politiko, za trgovino obširno in ostro vprašanje, v katerem pojasnjujeta poslednje dogodke pri Trboveljski družbi, kjer je bilo odpuščenih 500 delavcev. In katerim bo v najkrajšem času sledilo še 600 delavcev. V vprašanju se utemeljuje neupravičenost takega postopanja in protizakonitost Trbov. družbe. Zato zahtevata poslanca od ministra, da se to protizakonito postopanje takoj ustavi. Ministrom stavljata sledeča vprašanja:

Ali so znani ti dogodki pri Trboveljski družbi? Ali so ministri voljni ukreniti vse potrebno, da se opisane namere TPD ne izvršijo, razen tistih, na katere so delavski zaupniki izrecno pristali?

Od ministra za socialno politiko zahtevajo, da zaščiti delavstvo in da prepreči protizakonite namere TPD glede delovnega časa. Zahtevajo, da se po posebnih strokovnjakiših komisijah pregleda delovanje TPD, da se pregleda njen gospodarski program in njeno sedanje gospodarsko stanje ter da se rentabilnost njenega podjetja zanesljivo dožene, tako da se bodo njeni morebitni ukrepi izvršili na podlagi poročila te komisije in v sporazumu z delavskimi zaupniki. Zahtevajo, da minister stori potrebne korake v zaščito delavstva in prosijo obvestila, kaj bodo ministri storili.

Avanzmá g. Albina Prepeluha.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) »Vreme« od torka dne 23. februarja prinaša sledečo vest o izvolitvi Albina Prepeluha za upravnega svetnika pod naslovom »Nova uprava gozdnega industrijskega podjetja Dobrin-Drvar«. Predvečerašnjim se je v Belgradu vršila glavna redna skupščina drž. gozdarskega industrijskega podjetja Dobrin-Drvar, na kateri se je izvolil nov upravni in nadzorni in izvrševalni odbor. V upravni odbor so izvoljeni (naštevja imena izvoljenih in med njimi imenuje): Albin Prepeluh.

Opomba. To je državno podjetje, v katerem igra glavno vlogo kot tako ministrstvo za šume in rude. Ob priliki Prepeluhovega zadnjega bivanja v Belgradu se je zelo opazilo, da je Prepeluh posebno mnogo konferiral s tem ministrom.

KER JE RAZŽALIL MUSSOLINIJA.

Rim, 24. februarja. (Izv.) Vsled razžalitve ministrskega predsednika Mussolinija je bil po novem dekretu obsojen Anglež Viljem Elsen na 8 mesecev in 8 dni zapora in kazen 1.400 lir.

TISKOVNA SVOBODA V ITALIJI.

Rim, 24. februarja. (Izv.) Vlada je prepovedala listom, da bi komentirali zadnje papežovo pismo na kardinala Gasparrija o stvari cerkvenoreformne zakonodaje.

SPOMENIK SV. FRANČISKU ASISKEMU.

Rim, 24. februarja. (Izv.) 12. aprila letos bodo v Milanu slovesno odkrili spomenik sv. Frančišku Asiškemu. Odkritja se bo osebno udeležil tudi predsednik Mussolini.

Poročilo parlamentarne komisije o ponarejevalni aferi.

Budimpešta, 24. febr. (Izv.) Parlamentarna preiskovalna komisija je danes predložila skupščini v razpravo poročilo glede preiskave ponarejevalske afere. Poročilo je zelo obsežno in obsega nad 100 s strojem pisanih strani. Posebno poročilo je sestavila tudi manjšina. Poročilo se predvsem peča z očitki, da je za ponarejanje vedela vlada in da ni zadosti energično posegla v potek preiskavanja ter ugotavlja, da pri zamisli, izpeljavi in zakrivanju ponarejanja ni udeležen noben član vlade ali parlamenta. Vlada je takoj po odkritju te afere podvzela vse, da se krivci kaznujejo in razjasni ozadje in namen ponarejanja. Na podlagi vseh dejstev, katere je ugotovil preiskovalni odbor, se ugotavlja, da nobenega člana vlade ne zadene odgovornost za ta zločin, bodisi da bi bil udeležen kot storilec, soudeležene ali bi zanemaril svojo uradno dolžnost.

Poročilo nato ugotavlja posamezna dejstva in pravi, da po dognanih preiskavah ni bil povzročitelj te afere grof Windischgraez, temveč je pobuda za to akcijo prišla iz inozemstva. (Po izjavah Windischgraezovega tajnika Raba iz Nemčije.)

Ministrski predsednik Bethlen je izvedel za afero po informacijah ravnatelja dopisnega urada Kozsma, ki mu je o zadevi poročal v skupščinskih kuloarjih z besedami: »Ekselencia! Zvedel sem včeraj neko neumnost, o kateri se Vam komaj upam poročati. Nepoznan gospod me je obvestil, da se nahajajo v prostorih nacionalne zveze ponarejeni bankovci, katere bodo pričeli razpečavati.« Po izjavah ravnatelja Kozsma se je Bethlen začudil, rekel: hvala lepa in odšel dalje. V zvezi s to informacijo je potem Bethlen odposlal na Perenyja ono pismo, ki je v javnosti že objavljeno.

Komisija navaja dalje, da se vsi udeleženci ponarejanja sklicujejo na to, da je imela akcija patriotske cilje, ne zanikujejo pa, da so imeli s tem namen strmoglaviti tuj vlado. Komisija pa je mnenja, da ponarejanje ni imelo samo tega namena, temveč so storilce vodili pri tem tudi gotovi materialni cilji.

Tajnik Raba je izpovedal, da je vlada za ponarejanje vedela. Tega pa ni vedel pozitivno, temveč je to samo sklepal iz zadržanja kneza Windischgraeza in Görösa. Vladi ne zadene nikakoli odgovornost, da je ponarejanje ščitila ali zakrivala, ker je takoj odredila preiskavo. Priča za to je policijski šef Nadossy, vprito katerega je Bethlen obsojal to početje in mu ukazal, da mora storiti vse, da se ponarejanje ozir. razpečevanje, takoj prepreči. Ministrski predsednik se je takoj po opozorilu Kozsma za stvar zanimal in zahteval od Perenyja nadaljnjih informacij.

Notranji minister je izvedel za afero 8. decembra, ko je bil aretiran Jankovics. Zahteval je takoj od policijskega šefa Nadossyja, da mu da potrebne informacije o preiskavi. Nadossy je zunanjemu ministru poročal šele 19. decembra in ga zadene odgovornost, ker ni posvetil tej preiskavi dovolj pažnje. Nadalje je 22. decembra prispelo od amsterdamske policije poročilo, da se aretirani Jankovics sklicuje na Nadossyja. Notranji minister je zato takoj ukazal Nadossyju, da ne opravlja več svoje službe in da naj zaprosi za daljši dopust. Pri zaslišanju 25. decembra je tudi knez Windischgraez izjavil ministru, da je Nadossyju ponarejanje znano. Obstojta torej velik sum, vendar odbor nadaljnjih dejstev ni mogel ugotoviti. Glede na očitke, da bi bil

moral notranji minister z ozirom na informacije Kozsma in Perenyja za afero vedeti prej, ker ga je Kozsma že pred leti opozoril na nek tak načrt, je minister izjavil, da se po treh letih tega ni spomnil.

Tudi vodstvo kartografskega zavoda ni moglo vedeti za ponarejanje. Poročilo pravi, da je Teleky za načrt ponarejanja zvedel, da pa je mislil, da se akcija ni izpeljala. Teleky je pred tremi leti res tudi informiral Bethlena, da snuje knez Windischgraez neke ponarejevalske načrte. Tudi takrat je Bethlen takoj ukazal policijskemu šefu Nadossyju, da to prepreči. Da bi pa po treh letih mogel ministrski predsednik sklepati, da gre tukaj za kako zvezo s prejšnjimi informacijami, za to ni bilo nikake podlage. Odbor se je uveril, da je Bethlen popolnoma storil svojo dolžnost. Tudi glede ponarejanja češkega denarja (sokolov) v letu 1921 in 1922 je odbor mnenja, da to ni v nikaki zvezi s to akcijo.

IZJAVA OPOZICIONALNIH ČLANOV KOMISIJE.

Budimpešta, 24. febr. (Izv.) Izjava manjšine parlamentarne preiskovalne odbora vsebuje težke očitke odgovornosti sedanje vlade pri ponarejevanju frankov. Ponarejanje je vršila tajna organizacija, katero omenja Pereny v svojem pismu na Bethlena. Na tajno organizacijo kaže tudi udeležba škofa Zadraveca, ki je udeležence zaprsegel. Kar se tiče odgovornosti političnih oblasti je v prvi vrsti kriv policijski šef Nadossy, ki je vso odgovornost skušal prevladati na kneza Windischgraeza, dočim je sam bil popolnoma informiran o zadevi. V drugi vrsti zadene velika odgovornost kartografski zavod. Zelo čudno je, da bi se brez vednosti vodstva moglo v državnem zavodu izvrševati ponarejanje nad eno leto. V tretji vrsti pa je prizadet notranji minister ki je bil o zadevi dovolj zgodaj informiran, pa se za preiskavo ni zanimal dovolj. Tudi Zadravec in Baros sta uradni osebi. Skrajno slabo luč meče ta afeta na vlado, ako so mogli državni uradniki pod zaščito policijskega šefa nad eno leto nemoteno izvrševati ponarejanje. Pri zadostni kontroli bi se bila Ogrska mogla izogniti temu škandalu. Tudi zadene krivda vlado vsled tega ker aretirani Schutze in še nek drug inozemec, katerega ime še ni znano, nista bila dovolj pod nadzorstvom policije. Vlada ni nadalje ničesar storila po informacijah Telekyja. Po izjavah Windischgraeza in Barosa je ministrski predsednik za načrt ponarejanja zvedel že pred 3 leti. Moral bi bil že takrat kaj ukreniti proti temu. Tudi poročilo ravnatelja Kozsma bi bil moral posvetiti več pozornosti. Policijski šef Nadossy bi bil moral biti takoj odpuščen, ker je vedel za te informacije, pa vendar ni poročal o tem na višja mesta.

Izjava manjšine zaključuje, da si je vlada nakopala zelo težko odgovornost, ker je opuščala pri svojih uradnih dolžnostih in ni podvzela pravočasno dovoljnih preventivnih mer. Težko obtežuje vlado dejstvo, da knez Windischgraez ponovno ni hotel odgovarjati na vprašanje, ali je vlada vedela za afero, niti z da niti z ne. V prvi vrsti je kriv predsednik Bethlen, v drugi vrsti pa notranji minister, krivda pa zadene tudi pravosodnega ministra. Vlada, pod katero so se dogajale take nezasištanosti, mora takoj odstopiti. Afero mora preiskovati dalje le popolnoma neprizadeta vlada, ker bo le ta mogla razjasniti afero popolnoma nepristransko.

ska frontal« Med sejo je Simonović časnika-jem izjavil in tolmačil svojo izjavo za veliko-srbsko fronto in skušal te izjave omiliti.

Francosko-turške pogodbe.

Francija in Turčija skleneta te dni pogodbo, v kateri si državi izgovarjata medsebojno nevtralityeto. Vse medsebojne spore bo reševalo posebno razsodišče. Pogodba se obširno bavi z mejami v Siriji, ugotavlja jih, v kolikor so bile doslej sporne in ima posebna določila o obmejnih varnostnih stražah. Pogodba jamči Turkom varstvo v Siriji in Francozom v Angori. Carinske formalnosti na sirsko-turških mejah so nanovo regulirane, da se olajša procedura in obmejni promet. Pogodba vsebuje tudi več trgovsko-prometnih določb, ki naj omogočajo boljše in neovirane trgovske zveze med francoskimi in turškimi deželami.

Industrijskim in vele-trgovskim podjetjem.

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani poziva v smislu sklepa obnega zbor dne 3. januarja 1926 vse, da v svojem lastnem interesu kontrolirajo domače trgov. potnike z ozirom na njihovo kvalifikacijo, inozemske potnike pa, da li imajo predpisane mednarodne legitimacije. — Naše stanovske tovariše pa pozivamo, da nam nemudoma javijo vse tvrdke, ki zaposlujejo nekvificirane potnike, da bomo na podlagi teh prijav imeli priliko, da stopimo v njih v stik, da dobe priliko preskrbeti si kvalificiranih moči, odnosno da jih primerno pripravimo. — Upamo, da bodo p. t. trgovci in njihove stanovske organizacije podpirale stremeljenje podpisane odbora, da se v interesu trgovstva samega izločijo iz trgovine ne-sposobni elementi ter da se ista dvigne na višino, kakor je bila pred vojno. — ODBOR. 1269

Svetovna politika

Svet Društva narodov.

Kakor izgleda sta Poljska in Francija s svojimi aspiracijami po razširjenju sveta Društva narodov propadli. Že včeraj smo javili, da je Švedska zavzela odločno odklonilno stališče. Ker morajo biti vsi tozadevni sklepi Društva narodov sprejeti soglasno, je s tem poljska kandidatura že propadla. Dne 22. t. m. pa je zboroval tudi parlamentarni odesk za zadeve Društva narodov v Londonu in soglasno sprejel resolucijo, ki poziva angleško vlado naj vsak predlog za razširjenje sveta Društva narodov odločno pobija. To resolucijo so odobraval zastopniki vseh angleških strank, tako da Chamberlain ne bo mogel preko tega stališča.

Resolucija povdarja, da bi se s sprejemom Poljske v svet Društva narodov odprla vrata za celo vrsto nadaljnjih kandidatur. — Stalna mesta v svetu so namenjena samo velesilam. Poljska naj bo glede svojih zahtev napram Nemčiji mirna, ker svet ne bo sklenil nobene odločitve, ne da bi zasljal njeno mnenje. Odstraniti pa se mora sedanja konstelacija Društva narodov tudi z ozirom na Ameriko, kjer Društvo pridobiva na simpatijah, ki bi znatno padle, če bi nastal dvom o uplivu, ki bi ga Združene države kot velesila dobile v svetu s tem, če bi vstopile v Društvo narodov.

Svet Društva narodov mora ostati majhen, da je zmožen za hitro poslovanje, velesile imajo edine pravico na stalna mesta v svetu, ker one prispevajo največ za vzdrževanje te mednarodne institucije. — Tako argumentirajo Angleži svoje stališče. S tem je najbrže vse nadaljno govorjenje o tej točki za enkrat brezpredmetno.

Pangalos in Jugoslavija.

V Solunu je Pangalos, grški diktator dal važne izjave. V svojem govoru je poudaril, da Grčija brez Macedonije in Soluna ne more živeti. Poudaril je pa tudi, da želi z našo državo živeti v najboljših odnosih in upa, da bo med Grško in SHS kmalu prišlo do popolnega sporazuma. Glede narodnih manjšin v grški Macedoniji je priznal, da so tam Macedonci kakor so tudi v srbski Macedoniji. Grki in bo treba interese obojih zaščititi v medsebojnem dogovoru.

Dogovor med Češkoslovaško in Madjarsko.

Te dni stopita v veljavo carinska dogovora Madjarske z Italijo in Francijo. Obe državi sta dosegli velike carinske ugodnosti napram Madjarski. Te ugodnosti hudo ogrožajo Češkoslovaški trg na Madjarskem. Zato je Češkoslovaška ponudila madjarski vladi pogodbo o medsebojni najvišji ugodnosti. Po tej pogodbi obljubita državi druga drugi dovoljevati najugodnejšo carino, ki jo ima sploh kaka druga država po posebnih pogodbah. Madjarska vlada je ponudbo sprejela, toda zahtevala je, da Češkoslovaška takoj odpravi vse uvozne prepovedi.

Uradniški zakon na Češkem.

Kako dobiti kritje za nove izdatke v zmlu načrta novega uradniškega zakona, to je sedaj najtežje vprašanje za češke politike in finančnike. Finančni minister dr. Engliš je izdelal načrt za zvišanje davka na sladkor in špirit, zvišanje carine na kolonijalno blago in umetno svilo. Državna podjetja morajo po dr. Engliševem načrtu sama kriti večje izdatke s tem, da podraže izdelke, železnice pa z zvišanjem tarifa za osebni promet. Kritje za zvišane učiteljske plače naj bi se dobilo s podražitvijo tobaka. Ta načrt finančnega ministra je naletel na hud odpor pri socialistih in narodnih socialistih. Vendar pa tudi le-ti ne znajo povedati kaj boljšega.

Finance ogrožajo tudi belgijski kabinet.

Belgijski finančni minister Jansen in minister za kolonije Carton sta izjavila, da bosta odstopila. Uradnega obvestila o demisiji še ni, vendar je zelo verjetno, da je položaj obeh ministrov omajan. Dogovori z inozemskimi upniki so bili brezuspešni. Takoj po teh razgovorih se je raznesla vest o demisiji.

Poljsko-litvanski obmejni spor.

Kot znano, se Poljska in Litva ne moreta sporazumeti radi ozemlja v okolici Vilne. Poljska si to zemljo lasti, in jo je tudi štela med svoje ozemlje in jo podredila svoji upravi.

Litva zahteva to ozemlje zase in je te dni enostavno poslala tja oddelek vojaštva, ki je ta svet zasedel. Poljska seveda smatra to za hud mednarodni prestop in pripravlja diplomatsko akcijo, da predloži zadevo Društvu narodov, ki naj spor reši.

Abd-el-Krim se zopet pripravlja

Abd el Krim s Francozi nima posebne srede. Toliko več apetita pa ima nad Španci. Pretekli dni so poročali listi, da je marokanski vođa v velikih stiskah, ker so se mu izneverili mnogi rodovi. S tem, da je baje izgubil 20.000 vojakov. Sedaj pa listi zopet poročajo, da se Abd el Krim pripravlja na novo ofenzivo proti Špancem. Zadrego so Marokanci improvizirali, da krijejo svoje priprave.

Dnevne novice

★ **Akademija Jugoslovanske Orlovske Zveze** se vrši v nedeljo, 7. marca t. l. ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. Spored je sledeči: 1. Stanko Premrl: fanfara, 2. proste vaje članov za l. 1926. 3. proste vaje članic za l. 1926. 4. vaje članov na konju, 5. ritmične vaje članic na skladbo Fr. Nerude: Slovanska uspravanka, 6. člani: lahkoatletične sestave, 7. pozdrav. — Odmor. — 8. Dr. R. Šetina: Fanfara, 9. vaje članov na bradlji, 10. telovadne vaje članov s štiti, 11. vaje članov na drugo, 12. članice: simbolične vaje po pesmi Za materjo, 13. dr. Ivan Pregelj: Jakobovi vitezi — angeli borcu Gospodovemu. Zborna deklamacija, 14. skupina. — Pri akademiji sodeluje godba dravske divizije pod osebnim vodstvom g. dr. Čerina. Vstopnice se že dobe v predprodaji v trafiki hotela Union ali v pisarni Orlovske podzveze v Ljudskem domu; zvečer pred akademijo se bodo dobile vstopnice, kolikor jih bo ostalo, pri blagajni. Cene sedežem so: od 5 do 25 Din; stojišča so po 4 Din, za vojaške in dijake pa po 2 Din.

★ **Umrl** je včeraj abiturient France Lovšin iz Ribnice. Z njim so izgubile katoliške dijaške organizacije vnetega člana, ki se ni nikdar odtegnel delu v dijaških vrstah, temveč je s svojo požrtvovalnostjo vedno bil med prvimi. Tovariši »Razorašci« se bodo vedno spominjali njegovega vedrega obraza, ki je vedno nosil v sebi zadovoljnost, kadarkoli je prišel med svoje sošolce. Bil je tudi navdušen sotrudnik srednješolskega literarnega glasila. Pogreb se bo vršil v petek, 26. februarja.

★ **Župnik uradom** naročajo in ukazujejo okrajni glavarji, naj razne izpiske iz matrik, ki jih mora glavarstvo pošiljati raznim uradom, prepisujejo po dvakrat namesto pisarjev pri glavarstvu kar dekani in župniki sami. Naj bi se v tej zadevi obrnila naša »Vzajemnost« na velikega župana, ki dekanov in župnikov gotovo ne smatra za glavarjeve »pomozne pisarje«. Dobil sem ukaz: »Sveste, ničke spiske mladice naj se nalože v duplikatu in sicer: jedan za kom. ljublj. voj. okruha itd.« Spiske naložiti? Kajne, zares klasična jugoslovaničina! Prepisal sem spiske samo enkrat, ukazali so mi, naj jih prepisem še enkrat, a sem citiral iz »Škofijskega lista« odredbo vojnega ministrstva in ni mi bilo treba nič več prepisovati. Ta »Spisak mladice« je seveda brez slovenskega teksta. V nemškutarski Avstriji smo poslali tiskovine nazaj, če smo jih iz nemškega Dunaja dobili brez slovenskega teksta. Tako narodni smo bili takrat! A sedaj, v narodni državi, ne smemo biti več tako narodni! Ravno kar sem dobil naročilo za izpisek o »kalamajnu protiv velikih boginja« — seveda v »dvojniki-istopisu« kot pravi naročilo. Stavim ne vem kaj, da med 20 tisoč naročniki »Slovenca« jih ni niti 20 takih, ki bi razumeli toliko srbsčine, da bi mi mogli povedati, kakšen spisek želi glavar od mene! — Naj pristavim še nekaj zastran popravljanja javnih potov, kar bi utegnili še komu prav priti. Tam, kjer dohodki nadarbinskega posestva ne dosegajo kongrualnega minimuma, kjer torej dobiva župnik kongruo, tam po zakonu ni dolžan prispevati s tlako za popraviljanje občinskih potov. Tako je razsodila Gradbena direkcija dne 1. jul. 1924, št. 4571.

★ **Iz uradnega lista.** Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti z dne 23. t. m. objavlja: Zakon o eksploataciji državnega plovnega parka; Prehodne odredbe k uredbi o ureditvi ekonomsko-komercialne visoke šole v Zagrebu; Tarifno obvestilo o blagovnem prometu med Trstom in Reko na eni strani in Jugoslavijo na drugi strani.

★ **Nov državljani.** V jugoslovansko državno zvezo je sprejet z ženo in hčerko dr. Julij Matthey, okrožni zdravnik v Apačah.

★ **Osebna vest.** Vpokojen je Josip Užnik, strokovni učitelj puškarske šole v Kranju.

★ **Samo do 28. t. m.** je še čas za dviganje dobitkov loterije »Dij. podp. društva« v Ljubljani. Do tega dne nedvigljeni dobitki zapadejo v prid efektivni loteriji. — Odbor DPD.

★ **Priporočajte, prodajajte in kupujte srečke** loterije za orlovske stadione. Zavedajmo se velike dolžnosti, ki nam jo narekuje čas, ki goji telovadbo in šport.

★ **Konzulat kraljevine SHS** v Newyorku je poslal izseljeniškem komisariatu v Zagrebu vložno knjižico Mestne hranilnice v Ljubljani, ki se glasi na ime Jožef Gerelj. Pozivljejo se nasledniki in znanci istega, da sporočijo izseljeniškem komisariatu v Zagrebu njegov točni naslov ali naslov njegovih sorodnikov.

★ **Na naslov občinske uprave na Viču.** Nujna potreba za občino je tržni prostor. Skoraj 6000 duš broječa občina še do danes nima svojega trga. Hodnik ob državni cesti, ki se sedaj uporablja za trg, je iz higijskega in cestno policijskega reda skrajno neprimladen. Že svoječasno je nameraval bivši župan vzeti v najem vrt ge. Oblakove (Toncov vrt), ta načrt pa se ni mogel izvesti, ker je imel viški Sokol pogodbo z oskrbnikom omenjenega posestva ter je vrt uporabljal za prireditve. Kakor smo informirani, pa sedaj ni nobenih ovir več, da bi se vrt, ki je v občini edino prikladen za trg, ne vzel v najem. Ape-liramo na župana, da naj nemudoma ukrene vse potrebne korake, da se vrt kupi ali pa vzame v najem ter uporabi za trg ter naj se odstrani še tisti del podrtje, ki se imenuje plot. Cestni odsek opozarjamo tudi na še nekatere ograje, ki niso v lepoto občine ter naj jih čim prej odpravi.

★ **Samo nekoliko dni** še je čas, da naročite srečke bogate loterije »Kat. prosvetnega društva« v Sv. Petru pod Sv. gorami, ki vsebuje 250 dobitkov v vrednosti 50.000 Din. — Cena srečke samo 5 Din. — Naročajo se potom dopisnice pri »Loterijskem odboru« v Sv. Petru pod Sv. gorami. Srečkam se priloži položnica za plačilo. Kdor naroči 10 srečk, dobi 3 srečke brezplačno. Ne zamudi ugodne prilike.

★ **Poročil** se je v ponedeljek 22. t. m. v Petrovčah v Savinjski dolini g. Lojze Gajšek, sin posestnika Ivana Gajškega iz Prožinske vasi pri Štorah, z gospodično Nežiko Jager, hčerko posestnika iz Sv. Jurija ob j. ž. — Lojze Gajšek je brat Ivana Gajškega, tajnika Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani ter trden pristaš SLS. Deloval je pri vseh kulturnih društvih v teharski župniji ter je bil do danes marljiv načelnik teharskega Orla.

★ **Smrtna kosa.** V Ljubnem v Savinjski dolini je umrla včeraj učiteljica gospa Antonija Loriger. Pogreb bo v petek.

★ **Propaganda za pravoslavlje na Visu.** Na otoku Visu je v zadnjem času prestopilo večje število kmetov v pravoslavlje. Liberalni tisk je poročal o tem z največjim zadoščanjem. Stvar je postavil v pravo luč zadnji zagrebški škofijski »Katoliški list« (z dne 18. t. m.) v uvodniku »Propaganda za pravoslavlje na otoku Visu«. Članek nosi podpis: Dr. J. O. Zgodovina pravoslavne gibanja na Visu je sledeča: V dalmatinskem primorju in na otokih še vedno čaka svoje rešitve aktualno agrarno vprašanje. Na Visu so imeli kmetje poleg drugih zemljišč v zakupu tudi cerkveno zemljo. Dohodki iz te zemlje so bili namenjeni vzdrževanju treh tamkajšnjih cerkva. Tamkajšnji župnik je zaman opominjal kmete, naj plačajo cerkvi dolžno najemnino; končno se je obrnil na sodišče. To je razkazalo nekatere kmete, ki so bili že preje nahujskani po političnih agitatorjih; začeli so

agitacijo za prestop v pravoslavlje. Od radikalne strani je prihajala krepka potuha in veliki obeti: Če prestopite v pravoslavlje in se vpišete v radikalno stranko, boste oproščeni vseh dajatev za vzdrževanje cerkve, osnovala se bo vinarška zadruga, ki jo bo vlada podpirala s ceninami krediti in drugimi potrebščinami. Propagirala se je fraza o »Kraljevi veri« itd. Vse to je imelo ta uspeh, da so kmetje pozvali splitskega pravoslavnega duhovnika Sergija Urukalo, da naj pride na Vis in jih prevede na pravoslavlje. G. Urukalo je pozivu sledil in se mudil na Visu 23. in 24. januarja t. l. Nasprotni listi so poročali, da je prestopilo v pravoslavlje 200—300 oseb, kar pa »Kat. list« označuje kot pretirano; prestopilo je le nekaj desetlin oseb. Pri prestopu niso niti najmanj odločevali verski nagibi, marveč zgolj strankarsko-politični in materialistično-gospodarski razlogi. Tak proselitizem bi morale državne oblasti z ozirom na zakonitost in red v državi odločno preprečevati, ga pa nasprotno še favorizirajo. Pa tudi ugledu pravoslavja more tak proselitizem škoditi. V vrstah resnih predstavitev pravoslavja se je bila v zadnjem času pojavila želja po zblizanju in sodelovanju s katoličani za obrambo skupnih verskih interesov ter versko in naravno obnovo prebivalstva v duhu Kristusovih evangelijskih načel. Ti pravoslavni činitelji nikakor ne morejo soglašati s tako versko propagando, kakor se je uveljavila v viskem slučaju in istotako ne morejo odobravati ravnanja g. Sergija Urukalo. Pričakovati moramo, zaključuje »Kat. list«, da resni predstavitelji pravoslavja ne bodo dopustili, da bi se s pomočjo kupčije in strankarske agitacije povečalo število proselitov.

★ **Zagrebška mestna občina** za bolešno deco. Zagrebški mestni socialni odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da zgradi mestna občina v Primorju lastno okrevališče za bolehe otroke. Mestna uprava je bila prosila, da bi ji v ta namen država dala v najem svoj dom v Cirkvenici; toda pristojni činitelji so to prošnjo odbili.

★ **Trgovina z dekleti.** V Pančevu sta se bila pred kratkim naselila brata Josip in Milan Česljarevič. Najela sta si malo sobico in začela pošiljati oglase raznim listom. V teh oglaših sta naznanjala, da se ustanovi v Pančevu šola za filmske igralce in vabila sta interese med mladimi ljudmi, da se oglasijo in pošljejo svojo fotografijo. Takoj se je oglašilo več sto mladih fantov in deklet, med temi dva gimnazijca in pa hčerka ugledne osebke družine. To dekle je prava lepota. Brata Česljarevič sta ji nemudoma odgovorila, da naj se pripravi za potovanje v Ameriko, kjer bo takoj angažirana kot igralka prvega razreda. Biti ne more nobenega dvoma, da sta Česljareviča nameravala dekle prodati v kakšno javno hišo. Ker sta nabirala tudi mlade fante kot igralce, se da sklepati, da sta imela tudi z njimi podobne nepoštenne namene. Njune umazane posle je preprečil sotrudnik belgrajskega »Vremena« Rado Popović, ki je na prvi oglas sam potoval v Pančev in potem osebno vodil poizvedbe o Česljarevičih. Ko je zbral dovolj dokazov o njunem nepoštenem poslu, ju je izročil policiji.

★ **Volitve v cesne odbore** v Sloveniji. Iz Belgrada poročajo, da se je med notranjim ministrom in ministrom za javna dela končnoveljavno dosegel sporazum glede pristojnosti za vodstvo volitev v cesne odbore v Sloveniji. To pristojnost je notranje ministstvo priznalo ministru za javna dela.

★ **Društvo ljubiteljev golčob.** V Belgradu se je osnovalo društvo ljubiteljev golčob. Na vsak način — če že ne potrebno, pa vsaj ljubeznivo, simpatično društvo.

★ **Absolvente in absolventinje** bivše Slovenske in sedanje Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani prosim, da mi kratko sporoče svoj sedanjí poklicni položaj in prejemke.

Zobje beli in čvrsti
usta sveža in lepa
to je uspeh zobne paste

PEBECO

Za nego kože:

„PEBECO-Cold-Cream“

Ker potrebujem podatke v nujne statistične svrhe, pričakujem, da bo vsakdo hitro odgovoril. — Josip Gogala, ravnatelj.

★ **Prodaja čevljev** tovarn Peter Kozina in Ko. po znižanih cenah v trgovinah Aleksandrova cesta 1 in Breg 20 se izjemno podaljša do konca tega meseca, ker se do sedaj ni moglo vsem odjemalcem postreči, na kar se opozarja cenj. občinstvo. 1043

★ **Čipke, kleklane** iz najfinejšega lanenega sukanca dobite najceneje pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Pod Trančo.

Rib na trgu je obilo,
ščuk in karpov za kosilo,
a postev je lin grizljaj,
pij potem le »BUDDHA«-čaj!

Smrt slovenskega častnika v Prizrenu.

Poročali smo že, da je v Prizrenu umrl art. podporočnik Ivan Kropar. Doma je bil v Cerkljah na Gorenjskem. Oče je železniški uradnik. Po šesti gimnaziji je dovršil v dveh letih vojno akademijo v Belgradu. Sedaj je bil že drugo leto v službi, najprej v Bitolju, nazadnje v Prizrenu. Kot navdušen vojak ni pazil na prehlad in se je vlegel šele, ko ga je pijučnica vrgla na smrtno posteljo. V par dneh je bil pri koncu. Zadnjo noč svojega življenja še ni mislil na smrt in je rekel usmiljeni sestri, naj se ne trudi pri njem. Ta pa je bdela vso noč. Pred četrto uro zjutraj je sestri izrazil željo, naj pokliče duhovnika. Prišel je takoj ob četrti uri zjutraj sam škof dr. Janez Gnidovec, ki mu je podelil zakramente. Ob 7. uri zjutraj pa je bolnik že umrl. Na pogreb je prišel tudi njegov oče. Udeležil pa se je pogreba ves Prizren, vsi častniki, vse šole, katoliške in pravoslavne in veliko ljudstva, češ: ker nima svojcev, moramo iti mi. Pogreb je vodil kanonik g. dr. Knaps. Slovesni rekvijem, pri katerem so bili zopet vsi uradi, pa je imel g. škof dr. Gnidovec, pri katerem je bil čez noč gost oče prerano umrlega slovenskega častnika. Kolegi rajnega so tudi lepo skrbeli za njegov pogreb, očetu pa so dali častnika za stalno spremstvo in službo. Bodi zemljica lahka rojaku v daljnem Prizrenu.

Seja ravnateljstva Središnega urada v Zagrebu.

Seja osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu se je vršila dne 22. t. m. in naslednje dni. Sklepalo se je med drugim tudi o zelo važni točki, to je o potrditvi računskih zaključkov še za l. 1922-23 ter o budžetu za l. 1926.

Zastopnik delojemalcev g. Fajfer kot glavni govornik te grupe je konstatiral, da se je po dolgem in trudnem delu vendar posrečila popolna centralizacija te važne so-

Krekova številka „Časa“.

»Čas« (št. 3-4) je pravkar razposlan. Novi spopič je posvečen Krekovemu imenu. V čast in spomin njegove šestdesetletnice bi bil moral ta zvezek iziti že v oktobru kot prvi zvezek novega letnika, a se je zakasnil uprav radi gradiva za Krekov zvezek. Vkljub tej zakasnitvi ne bo prav nič na škodo pozorni čitalec, ko pretehta vsebino od kraja do konca. Morda bo ravno ta zakasnela vsebina prišla v pravem trenutku, ko stoji po znanem dr. Koroševem govoru v belgrajski skupščini naša javnost še pod svežim vtisom izjav vodilnih jugoslovanskih politikov o avtonomiji, federaciji ter centralističnem sistemu, ki vlada v naši državi izza dne Vidovdanske ustave. V tem pogledu sta dva članka silno zanimiva in poučna za vse, ki s kritičnim očesom opazujejo razvoj nove jugoslovanske države izza dni združitve pa do najnovejših dogodkov v Belgradu v vladni eri Pašića in Radića, v eri vlade samo Srbov in Hrvatov, v eri, ko so Slovenci radi neomajnega svojega avtonomijskega stališča obojeni, da plačujejo največ, a ne odločajo o ničemer prav nič, in ko čedalje bolj uvidevamo, da se za nas Slovence v novi državi in v celoti na svetu ni pravzaprav bistveno nič izboljšalo, v marsičem pa celo zelo poslabšalo, vkljub vsem lepim pritakovanjem, ki naj bi jih bila ustvarila nova Evropa evropskim narodom po svetovnem obračunu velikih narodov. Po sedmih letih »nove Evrope« seštevamo in odštevamo vse

blagodati nove posestne razporedbe ter hladno, a z bolnim srcem presojava svoj narodno-politični in kulturni saldo. Ta saldo pa je silen — primanjkljaj, tem večji, ker za marsikoga ni preostalo že nič tega, kar je pred vojno in do združitve bilo delovalo in gibalo naše narodne in politične delavnosti.

Ob trdih dejstvih sedanjosti z vsemi najrazličnejšimi vprašanji, ki se tičejo življenja kateregakoli izmed nas, pristevajočih se še k slovenskemu drobižu v državi Srbov in Hrvatov, je naravno, če se pri vsaki vrstici, ki sta jo napisala v svojih aktualnih člankih dr. Aleš Ušeničnik in Ivan Dolenc, nasmehnejo z bridko mislijo, kako bi se počutil naš veliki Evangelist, ki je storil neprimerno več kot Pašičev meč za združitev Jugoslovancov v eno politično celoto, — kaj bi ukrenil v toliko pričakovani Jugoslaviji ob neštevilnih korupcijskih aferah in zatiranju ljudske svobode, najodločnejšem zanikanju vsake prave avtonomije, onemogočanju obstoječe samoupravne ljudske volje, ob doslednem ubijanju vsakega pravega parlamentarizma in demokratičnega udejstvovanja... Marsikdo si je gotovo že zastavil vprašanje, kaj bi storil, kaj rekel, kaj zapisal v naših razmerah on, o katerem pravi stari izkušeni politik in bivši dež. glavar kranjski Fr. Šuklje v svoji razpravi »Jan. Ev. Krek v parlamentu«, češ, da slovenski narod dosihmal ni imel večjega in odličnejšega parlamentarca, nego je bil dr. Janez Evang. Krek.

Krek je mrtev, ostala pa je živa stvarnost z nakremženim obrazom sedanjosti, negotov

pogled v bodočnost in — lepi spomini na Krekov oživljajoči optimizem in ustvarjajoči njegov duh, ki tako toplo veje iz vrstic vseh peterske spominskih člankov njegovemu geniju v čast, nam pa v resen opomin, da pojdemo vzlic vsemu za idealom svobodne narodne države, kakršno si je zamislil Krek tekot let sredi praktičnega dela in sredi socialno-političnega študija za dobrobit vsega našega slovenskega in jugoslovanskega edinstva. In najsi je že obledel v marsikom spomin na njegov politični testament pod težo vsakdanjih dejstev, dasi je že marsikdo z resignacijo v srcu opustil nado na boljše dni, najsi se je v veliko večino Slovencev vselilo bridkostno razočaranje, izvirajoče iz sedemletnega bivanja v isti hiši, imenovani »država Srbov, Hrvatov in Slovencev« — prav ob čitanju Ušeničnikovega, Šukljetevega in Dolencevega članka se mora dvigniti v vsakem količnjak še za odločen boj sposobnem Slovincu neuklonljiva zavest, da je bila Krekova narodna, politična in socialno-gospodarska misel in na nji zgrajeni slovenski naš program pravilen in utemeljen, ker ga potrjuje v marsikaterem oziru razvoj razmer v Evropi sploh in doma še posebej vsak dan bolj.

Ob tem, kar doživlja vsa Evropa in ž njo ves ostali svet izza boljševiske revolucije leta 1917., zlasti pa s krvjo prepojena ruska zemlja, ki zdaj že sama dikтира vsak dan bolj boljševiskom in ne oni nji, kako se razvijaj potek socialnega in gospodarskega življenja v Rusiji, gotovo dobro de, če čitamo Krekove nazore o gospodarskem socializmu in zasebni

lasti, ki naj bi bila »vezana«, ker bi sicer bilo družbi gorje, ako bi vladala popolna svoboda v lastninski pravici, kakor bi bilo tudi gorje, manjše sicer, tam, kjer bi ne bilo nobene svobode v zasebni lasti. Kaj se ne razvijajo v Rusiji razmere bistveno v oni črti, ki jo je zarisal dr. Krek našemu slovenskemu zadržanemu gospodarstvu? Kaj ni že l. 1893. zrl v sedanjo Rusijo, ko je v svojih »Črnih bukvalh kmečkega stanu« razmotrival tudi stanje ruskega mužika in ruskega »mira«? Kaj ni boljševisko novo gospodarstvo »nep« blizu tiste meje v gospodarskem razvoju, ki ga je zrl Krekov genijalni duh prav v bodoči Rusiji že pred — tridesetimi leti? Kaj ni na splošno napočila boljša zarja slovenskemu kmetu in slovenskemu delavcu na lastni zemlji? Dr. Krek bi danes po velikem svetovnem polomu gotovo zrl z večjim veseljem v bodočnost slovenskih držav, v katerih prevladujeta kmet in delavec ob početkih novega socialnega razmaha in mlade svobode! Vsa grda navlača, ki mori danes svobodo slovenskega poljedelca in delavca, slovensko, t. j. vesoljno čutečega človeka sploh, ni naša, je tuja in bo prešla kot neprijetna megla pred žarkimi učinki močnega pomladnega solca in tedaj se bo izkazalo, da je imel Krek prav v svojem večnem optimizmu in v neumornem delu za blagodat naše skupnosti na jugu.

Ob čitanju člankov si bo marsikdo delil svoje pripombe glede na prejšnja vprašanja sodobnega doživljanja nas vseh doma in širom sveta. Ob zgodovinskih dogajanjih in dejstvih

cialne naprave. Drugo je omenil, da se je v neki pokrajini (Sloveniji) javno pozivalo proti rednemu plačevanju prispevkov in sicer od strani funkcionarjev »Središnjega urada«. Ni dvoma, da je dobil gradivo za to od zastopnika poslojemalske grupe, pripadnika socialdemokratske stranke iz Slovenije, ki se je izkazal za precej demagoškega, ko v Ljubljani pri sejah Okrožnega urada govori proti centralizmu, v Zagrebu pa molči. Tudi ne najde besede proti temu, da se zapostavlja slovenski jezik. Pravila zavoda kljub temu, da ima lastno tiskarno, še do danes niso izdana v slovenskem jeziku.

Najlepše je, da je ravnateljstvo sklenilo, da se krije deficit letilišča za bolne na pljučih »Brestovac« s tem, da ga porazdeli na vse okrožne urade ter da se v bodoče porazdeli, koliko postelj bo v Brestovcu, pozneje tudi v zdravilišču »Klenovnik«, ki bosta razpolagala s 250 posteljami z investicijo okroglo 20 milijonov Din, po ključu enako na vsa okrožja v državi. Hoče nočeš naj torej zavarovance, ki so bolni na pljučih, iz Slovenije pošiljamo daleč tja na Hrvaško v ne ravno vzorna zdravilišča, ko imamo na našem teritoriju boljša in znatno cenejša zdravilišča, naj omenim Dobro in Golnik. To vse naj se dela zaradi ljubelega centralizma okrožnega urada.

Slabo gospodarstvo okrožnega urada se vidi tudi v tem, da se ogromen znesek 75% vseh prispevkov zazida v poslopja, ki bodo že po sedanjem vidiku malo donasala in mogoče znatno izgubila na cenah. To naj je ono kapitalno kritje za zavarovanje proti neugodam. Bolje bi bilo, da bi se znaten del tega denarja posojal na hipoteke, ki je veliko varnejši, mobilnejši in plodnosnejši naložen, tako pa se vse vrže v zidovje. Bivše zavarovalnice proti neugodam v Avstriji so imele 50% vsega kapitala naloženega na hipoteke. Tudi naš Pokojninski zavod v Ljubljani dela v tem pravcu in, kakor se vidi, z dobrim uspehom. Ni torej čudno, da pri takem gospodarstvu upravni stroški zavarovalnice znašajo okrog 18% mesto 10—12%.

Zalostno poglavje v tej instituciji so tudi poverbe. Belgrajsko okrožje izkazuje v zadnjem času 16 slučajev poverb, ki znašajo nad 1 milijon! Dalje so velike pritožbe o zelo pomanjkljivem in slabem poslovanju v belgrajskem okrožju. Glavni ravnatelj, ki je precej nedostopen za vse nasvete in sklepe, zagovarja to ravnanje kot znake slabo plačnega osebja, kar pa ne more držati. Čudno je torej, da omenjeni gospod iz grupe poslojemalcev iz Slovenije ni imel obzira na težki položaj glede plačevanja prispevkov v Sloveniji, kjer deluje aparat zavarovalnice pošteno in, vzorno. Pri tem ustroju zavarovalnega zakona bomo Slovenci vedno tepeni in bomo plačevali za druge pokrajine. Naše okrožje v Sloveniji je dovolj močno ter se lahko samostojno vzdržuje, zato mora biti naš klic in zahteva vedno, da dobimo svojo zavarovalnico, ki si jo sami uredimo in jo sami vodimo!

Poneverba na litijski pošti.

Kakor smo že v torek poročali, je bila v ponedeljek zvečer aretirana poštna uradnica Zora Borštnarjeva izročena okrajnemu sodišču v Litiji. Sodnik Troje vodi nadaljno preiskavo. Borštnarjevi je prinesla njena mati vsa potrta še isti večer domače perilo in odejo. Aretirana je noč mirno prespala.

Naslednji dan, v torek, je poštni nadzornik dr. Anton Vagaja ugotovil na pošti še nadaljni primanjkljaj v znesku 30.000 Din. Ker je bila z njeno aretacijo nujno potrebna še natančna hišna preiskava, ki naj bi eventualno odkrila zagonekto visokega primanjkljaja, so uradne oblasti preiskale tudi njeno stanovanje, t. j. stanovanje njene matere, pri

kateri je Borštnarjeva še vedno stanovala.

Preiskava ni imela glede denarja pozitivnega uspeha, pač pa je presenetilo preiskovalno komisijoveliko število spoliranih ameriških pisem.

Vsa korespondenca Borštnarjeve je bila nato zaplenjena. Sodišče je nadalje zarubilo vso lastnino Borštnarjeve ter hranilno knjižico za 5000 Din. Preiskava na pošti traja že skoraj teden dni in še vedno ni zaključena. Mogoče je, da se doženejo še kakšne nadaljne nepravilnosti.

Že v torkovem »Slovenec« smo poročali, da se vse čudi, kam je Borštnarjeva dala toliko denarja; zlasti, ko je bilo znano, da je njena mati vedno tožila, kako težko da izhaja v gospodinjstvu s svojo hčerko. Borštnarjevo so sicer pogosto videli v družbi treh mladenk, s katerimi je bila zelo intimna. Zlasti z eno izmed teh je bila v tesnih medsebojnih odnosih. Govori se po Litiji, da je te mladenke, zlasti pa zadnjo, Borštnarjeva popolnoma vzdrževala. Zadnja je bila sicer sama uradnica, vendar pa je sprejela vsa darila in druge podpore od svoje častilke.

Omenili smo že, da je Borštnarjeva igrala prvo vlogo v litijemskem društvenem življenju. Imela je tudi svoje lastno društvo »Muha«, katerega člani in članice so nosile v gumbnicah muhe kot znak. S temi člani in članicami je delala ob nedeljah razne izlete v litijško okolico, kjer zabave ni manjkalo. Da se je pri takih izletih potrošilo mnogo denarja, je bilo znano. Stroške je nosila vedno ustanoviteljica »Muhe« sama. — Sama trdi, da ima mnogo denarja izposojenega in je že prvi dan preiskave omenila, da bi se bilo vse drugače izteklo, ako bi bil dr. Vagaja le še 14 dni počakal. Rekla je tudi, da si bo svojo čast že rešila. — Še danes upa na bogatega bratranca na Dunaju, kateremu je brzojavila in pisala ekspresno pismo, ki ga je pa poštni komisar zaplenil.

Karakteristično za Borštnarjevo je njeno moško vedenje in njena moška zunanost. — Obležena je bila vedno v moško bluzo, pod vratom mehak moški ovrtnik s kravatno in čepico na glavi. Kadila je na cesti kot vsak fant in prižgala si je cigareto pri vsakem fantu na cesti. Bila je skrajno resolutna in moška v nastopu.

Ljubljana

● Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu. Danes se odpre v Jakopičevem paviljonu razstava akademskega slikarja Slavka Tomerlina iz Zagreba. Razstava ostane odprta do 7. marca, vsak dan od 9. ure dalje.

● Mnogi razpečevalci srečja za Stadion že izvršili svojo nalogo. Loterija za Stadion je našla veliko razumevanja med vsemi sloji našega ljudstva. Ljubljana in okolica mora pokazati da prav cini Stadion in njegov pomen za slovensko prestolico.

● Ljubljanski trg postaja vedno bolj živahen in že prehaja v pomladansko dobo. Na trgu imamo vedno več razne zelenjave za prikuhe in pa različno pomladansko cvetje. Včeraj se je prodajal že prvi letošnji grah in sicer po 20 Din kg. Tudi domačega cvetja in zelenja je bilo v izobilju. Posebno dosti pa je bilo na trgu raznih domačih mlečnih izdelkov in pa jajc ki so se prodajala po 4 krone in še ceneje.

● Dar. Mesto venca na grob blagopokojne gospe Kastelčeve je podarila »Prometna banka« v Ljubljani Škofijskemu društvu za varstvo sirot v Ljubljani znesek 400 Din. Iskrena zahvala!

Zagorje

Umrli je v ponedeljek po dolgi bolezni Jakob Vodopivec, stavbeni mojster in ugleđen mož. Kal bolezni je prinesel iz vojske. Malo pred smrtjo je ginjen izročil svoje štiri

nepreskrbljene otroke ženi, da jih še naprej s skrbjo vzgaja v krščanskem duhu.

Nov sklad premoga. V Lokah so na Dolinškovem posestvu, kakih 200 m pod zemljo zopet odkrili 52 m debel sklad premoga, a še niso privrtili do tal. Nadaljnje raziskavanje so sedaj nagloma ustavili. Loke imajo torej še bodočnost.

Delavska stanovanja v »fabriki« na Lokah so v žalostnem stanju. Jetika gospodari v temnih, preobljudenih prostorih. Že več, tudi merodajnih krogov je klicalo po pomoči, a zastonj. Sila Trboveljske družbe je toliko, da taki klici izginejo brez odmeva.

Poslano. Na neosnovano podtikanje in osebno žaljenje v »Jutru« ne bom odgovarjal z enakim. Duhovnik, ki je študiral dolgo časa in iskal resnice, da jo pove ljudstvu, ima pač dosti višjih ciljev, kakor je stikanje po neznanstvenih dnevnih škandalčkih. Žal mi je le, da moj (kakor bo gotovo trdil) verni nasprotnik ne zna ločiti svetega od nesvetega in se vse vprek zaletava v Srce Jezusovo in D. J. Želim le, da bi ga obžaril žarek te luči in mu dal velikopoteznosti v življenju. — Žagar Jakob, kaplan.

Maribor

● Seja okrajnega odbora SLS za glavarsvo Maribor levi breg v ponedeljek je bila sijajno obiskana. Vse krajevne organizacije obširnega glavarsstva so bile zastopane in ni manjkala niti ena. Politično poročilo je podal g. poslanec Zebot, veleposelnik g. Alojzij Supanič iz Jarenine pa je razpravljal o živinoreji v okraju, o kateri točki se je zlasti razvila živahna debata. Po seji je odposlanstvo treh moži šlo na veliko županstvo s sprejetimi predlogi.

● Visok obisk v liv. zvonov inž. J. & H. Bühl v Mariboru. Pretekli četrtek dne 18. t. m. je livarno zvonov inž. J. & H. Bühl v Mariboru počastil s svojim obiskom belgrajski nadškof P. Rafael Rodič. Visoki cerkveni knez se je zelo zanimal za izdelke te tovarne, zlasti za cerkvene zvonove in si je dal natančno obrazložiti izdelovanje istih s strani akustične konstrukcije in napravo, kako dognati leguro kovin. Ogledal si je tudi že izgotovljene zvonove in se je o lepih, čistih in polnih glasovih istih izrazil zelo pohvalno ter izrekel svoje prepričanje, da so ti zvonovi vredni priporočila. — V kovinskem oddelku si je visoki cerkveni dostojanstvenik ogledal način izdelovanja posode iz aluminija in je izrazil svoje začudenje nad tem, kako je možno spremeniti v tako kratkem času surovino v izgotovljeno blago. Poln pohvale o tem, kar je videl, je ljudomili cerkveni knez zapustil tovarno z željo, da bi se podjetje i v bodoče dobro razvijalo.

● Higijenska razstava v Mariboru. Higijenska razstava, ki jo je priredila v kazinski dvorani Ljudska univerza v zvezi s higijenskim zavodom v Ljubljani, je vzbudila v Mariboru veliko pozornost in ima lep uspeh. Razstavo obiskuje korporativno dijaštvo naših srednješolskih zavodov, ki mu zdravniki in učitelji tolmačijo posamezne predmete. Razstavljeni so tudi načrti bodoče mariborske porodnišnice in pa preparati iz dermatološkega in kirurškega oddelka mariborske bolnice s statističnim materialom itd. Da se ta razstava kar najbolj izkoristi za popularizacijo higijene je Ljudska univerza sklenila, da priredi za časa razstave še posebna higijenska predavanja. Dermatolog g. primarij dr. Robič bo predaval o spolnih boleznih in sicer; v četrtek dne 25. t. m. ob 20 za ženske v petek 26. t. m. ob 5 za moške. G. primarij dr. Černič pa bo predaval o slepiču, golši (krofu) in o raku in sicer v četrtek dne 25. t. m. ob 5 popoldne. Vrh tega se bo priredilo v nedeljo predavanje o »Pravilni človeški prehrani«; predavatelj se bo še določil ob pravem času. Tako se lahko nadajamo, da bo imela higijenska razstava v Mariboru lepe in pozitivne rezultate.

● Higijenski tečaj v Studeneh. Kakor smo že poročali bo Ljudska univerza priredila v Studenih higijenski tečaj. Prvo predavanje, ki ga bo imel g. dr. Jurečko pod naslovom: »Kako ostanemo zdravi«, bo v ponedeljek dne 1. III. ob 7 (19) v Sokolskem domu. Drugo predavanje g. dr. Mariniča o tuberkulozi bo v sredo dne 3. marca ob isti uri in v istih prostorih. Oboje predavanj spremljajo filmi, tako da bodo tudi s te strani jako zanimiva. Prijatelji ljudske omike in zdravstvenega napredka v delavskem predmestju Maribora, agitirajte za številno udeležbo!

● Nadaljna predavanja v Ljudski univerzi v Mariboru. V petek, dne 26. februarja ob 19.45 bo priredila Ljudska univerza predavanje g. prof. arh. Rada Kregarja iz Ljubljane o svetovni razstavi v Parizu leta 1925. Predavatelj bo predaval na podlagi sklopičnih slik, ki so deloma lastni posnetki. Prvo predavanje bo veljalo v prvi vrsti zunanosti razstave, o drugih bomo poročali pravočasno. V ponedeljek dne 1. marca pa bo v nadaljevanju serije o francoski revoluciji predaval g. prof. dr. Anton Dolar.

● Obletnica smrti mons. dr. Antona Medveda. Jutri v petek 26. t. m. je obletnica smrti našega vsesplošno priljubljenega dr. Antona Medveda. V stolnici bo ta dan ob 7 slovesni Requiem. Splošna želja Maribora je bila, da se dr. Medvedu postavi primeren spomenik in zato je tudi sedaj splošna želja, da se ob tej priliki odbor za postavitev spomenika predstavi javnosti s svojim načrtom.

● Uprava »Našega doma« sporoča vsem naročnikom z ozirom na nekatere reklamacije, da z vso vestnostjo in točnostjo odposlila list na naslove, kakor so bili sporočeni in je zato ne zadene nobena krivda, ako nekateri naročniki lista ne dobijo v redu, ali pa se jim sploh ne dostavi. Prosimo, da se nam vse take nerednosti takoj javijo, da jih bomo mogli sporočiti na merodajno mesto.

● Novi naročniki »Našega doma« se še vedno sprejemajo, ker je bila tiskana 1 in 2 številka tekočega letnika nalašč v večji nakladi, da lahko dobe celotni letnik. Opozorjamo pa, da se število te naklade vsaki dan manjša in kdor želi dobiti celotni letnik Našega doma, naj pohiti z naročilom. Naroča se v upravi »Našega doma«, Maribor, Aleksandrova c. 6-I in stane 20 Din.

● Iz kaznilniških krogov. V tukašnjih krogih se živahno komentira vest, da je suspendiran dr. Šaubau kaznilniški ravnatelj v Lepoglavu. Bil je znan po svoji pretirani strogoši — eni so ga hvalili, drugi pa so bili drugega mnenja. Ovdaj ga je neki sodnik radi gospodarstva na zavodu.

● Planinski izleti. Spričo naraščajočega zanimanja za turistiko sporočamo, da je celotno Pohorje in Urška gora že dostopna za izlete, ne da bi se bilo bati naravnih zaprek. Uršula je sicer še zasnežena kmalu nad posestvom Šrabenek in doseže sneg proti vrhu 1 m, enko je še precej zasnežena pot od Klopnega vrha proti Ruški koči, vendar se vse te težave dajo z lahkoto premagati. Obisk letošnjega 2. mesečnega razdobja do sedaj je sledeči: koča na Klopnem vrhu: 54, Mariborska koča 110, Ruška koča 170.

● »Skuta« turist. društvo mariborskih gimnazijcev je po zadnjem obnem zboru krasno napredovalo. Nedvomno je temu pripo-

NAZNANILO!

Slavnemu potujočemu občinstvu naznanjam, da je

hotel »Triglav« v Boh. Bistrici

(tik kolodvora) **zopet odprt.**

Priporočam se posebno turistom in izletnikom za obilen obisk. — Sobe vsakovrstne na razpolago, kuhinja in gostilna znatno znižane cene.

Spoštovanjem

v dani najemnik hotela »Triglav«
Bohinjska Bistrica.

se bistri pogled in utrjuje pravična sodba o pravilnosti Krekovih pogledov, sodb, nazorov, načel in dejanj. Ni še prišel čas, pravi Ušeničnik, da bi bilo mogoče podati o Kreku celotno, v vseh tenčah izdelano duševno sliko. Njegova duševnost je bila preveč prepletena in njegova delavnost preveč razsežna. Kako naj bi bila slika o Kreku sociologu popolna, ko pa nimamo še zbranega vsega gradiva, razmetanega in raztresenega po raznih listih, časopisih, zapisnikih, privatnih pismih in v spominih še živih poedincev?

In vendar je »razprava«, ki nam jo je napisal dr. Ušeničnik vkljub vsej nepopolnosti gradiva vendarle lepo logično zasnovani osnutek za večje znanstveno delo o Kreku sociologu; delo, ki pride prej ali slej med nas z vsemi podrobnostmi in podatki znanstvenega raziskovalca. Kakor pričajo porabljeni in navedeni viri ter vsebina razprave, moramo dr. Ušeničniku biti iz srca hvaležni za ta osnutek, ki bo poslej nujno potreben učitelj vsakomur, ki bo hotel imeti pri roki misel ali izjavo o kateremkoli važnejšem vprašanju iz sociologije, kakršno je podaril Slovencem v praksi in teoriji dr. Krek. Od osnovnega filozofskega načela o človeški naravi, slonečega na aristotelsko-sholastični filozofiji sv. Tomaža Akvinskega, preko vprašanja o moderni državi z vsemi njenimi problemi (kot so n. pr. samouprava in avtonomija, ustava, stranke, razmerje države do javne pravdnosti, zakon, šolstvo, reforma državlanskega zakonika, glagolsko bogoslužje, lotitev cerkve od

države, revolucija, pa do socialnega vprašanja z osnovno točko modernega kapitalizma in marksističnega materijalizma in tja do Krekove zamisli, kako naj se razreši soc. vprašanje z »organizacijsko pogodbo« po najrazličnejših združnih organizacijah — to in še več drugih podrobnih vprašanj se dotika v sistematičnem pregledu Ušeničnikova »razprava«, zaobsegajoča pravzaprav vse, kar nudi Krekova sociologija, raztresena po raznih virih. Ob Ušeničnikovih navedbah bo lahko dopolnjeval sleherni, ki je živel in delal v Krekovi dobi.

Izmed vseh vprašanj pa bo gotovo pritegnilo nase čitateljevo oko prav to, kar je najaktualnejše uprav te dni, ko živimo sredi čudovitega sporazumskega nesporazuma. O bitnih državnih vprašanjih, ki tirjajo brezobzirno po svoji življenjski logiki novo politiko po smernicah Krekove socialne in politične ideologije, ako nečemo, da država zapade kroničnemu hiranju. Ali je upanje ali ni, da se državniki in politiki Jugoslavije pravočasno iztreznijo in zaplovejo v smer avtonomije in resničnih samouprav, o tem ne govorimo. Bodi, naj imajo največji črnogledci prav: toda dejstvo ostane, da je dr. Krekova ideologija edina primerna, zdravična in izvedljiva tam, kjer je politična pravdnost precej visoka in splošna narodna last. Zeleli bi, da bi se večina jugoslovanskih politikov navzela Krekovega duha, ker bi le tako moglo priti do prave edinstvi in politične urejenosti. Kolika razlika v temeljnih nazorih in v praksi med njimi in Krekom! Kdor meri politične odnose

v Jugoslaviji z vidika, kakršen se nam odkriva v Ušeničnikovi in Dolenčevi razpravi, kdor primerja vse pojave našega javnega življenja z načeli in nazori Kreka sociologa in politika, ta bo moral priznati veliko inferiornost velike večine vodilnih srbskih in hrvatskih mož v dobi — ustvarjanja in urejanja nove države vse do današnjih dni. Ni pa je, naglašamo zopet, rešitve razen v smeri Krekovih idej o družbi in državi!

V dneh, ko se bliža osnovno vprašanje naše države odločitvi, da se končno uredi na temelju avtonomije in pristne ljudske samouprave ter opusti neznosni in nori centralizem, ki le uničuje vse dobro, a ne more nič pametnega in koristnega ne ukreniti, še manj pa izvesti po lastni inicijativi neokretno in burokratično birokracije in nič pomembnega za celoto ustvariti, v teh dneh bi se moral pogledati v Krekove nazore o državi in nje nalogah vsak pošten Jugoslovčan, ki mu demokracija ni prazen, varljiv in mamljiv zunanji oltar. Nujno nam je treba vedeti, kako je sodil o avtonomiji in pravi ljudski samoupravi mož, ki je — umrl sredi dela za veliko bodočnost Jugoslovčanov.

Tako je sodil: »Eno je po moji sodbi gotovo, centralistično načelo se bo umaknilo avtonomnemu v vseh ozirih, tudi v narodnem« in »Oboje je potrebno, močan centrum, pa tudi močni manjši organizmi. Centrum pa je močan takrat, če so tudi manjši organizmi krepki in močni.« A ta moč ne obstoji v silni policijski in vojaški sablji, nego v močni

n ravdnosti. Kaj si misli, kako si odgovarja danes velika večina državljanov na vprašanje, kaj je pravi smoter države in kaj delajo oni, ki državo upravljajo, vodijo? Ali se ne zdi, ne, mi vidimo vsak dan, kako je država postala velika molzna krava za nekaternike, dočim množica strda ob pomanjkanju dela in kruha in stanovanj! »Toda«, je rekel Krek, »glavna stvar je smoter. Država je samo sredstvo. Država se mora meriti po smotru. Ako država trajno ne služi svojemu smotru, kakšen pomen ima še potem?«

Pa modruj vsak sam zase od strani do strani, od prvega do zadnjega članka v novem snopiču »Casa«. Našel boš povsod dovolj prilike za lastne opazke ali h Krekovi ali k članke piševci besedi in misli. Če pa boš hotel pouka, kakšna bodi, kako se mora in kako ne sme voditi narodna politika, pa čitaj politične spomine Fr. Šukljeta, ki z značilnimi potezami riše slovensko politiko v razdobju od 1900 do Krekove smrti pod vodstvom dveh naših največjih politikov v dobi tik pred pomomo avstro-ogrske monarhije — dr. Šusteršiča in dr. Kreka.

Komur pa se gnusi že ime »politika« itd., ta pa študiraj dr. Snoja oceno Krekovega dela za ljudsko našo izdajo Zgodb sv. pisma. Bo dovolj zanimivosti, kakor tudi v Pavlinovih stenografskih zapisnikih o Krekovi profesuri v ljubljanskem bogoslovju. So zlata zrnca vmes!

Razvoj jugoslovanske misli pri Kreku v Dolenčevem članku je pa tak, da ga ne bo prezrl nihče, ki hoče sam sebi jasnosti v —

Manjšinsko vprašanje.

Preiskava socialistične internacionale o položaju narodnih manjšin v Italiji.

Zdaj ko je odšel dr. Ninčić v Rim, da sklene z Italijo pristrčno zvezo, je čas, da zopet spomnimo naše državnike na krivice, ki se gode Slovanom v Primorju. Septembra 1925. se je vršil v Marseille-u kongres II. socialistične internacionale. Ob tej priliki se je sestala tudi manjšinska komisija te internacionale pod predsedstvom belgijskega vseučiliškega profesorja Brouckera. Na dnevnem redu je bilo vprašanje o položaju nemške in slovanske manjšine v Italiji. Komisija je raziskala zadevo s skrajno objektivnostjo. Rezultate preiskave je komisija zbrala v sledeči spomenici, ki je pred kratkim izšla:

Italija je na podlagi sangermainške mirovne pogodbe iz strateških razlogov anektirala tirolsko ozemlje med Brennerjem in Salurnom, naseljeno z nemškimi prebivalci. Na isti način je Italija anektirala tudi ozemlje na obrežju Jadranskega morja, na katerem so sicer mesta z italijansko večino, a podeželsko prebivalstvo je povsem slovansko. Manjšinska komisija je o položaju teh manjšin dobila posebna poročila od socialističnih zastupnikov in sicer ne samo od nemških in slovanskih, ampak tudi od italijanskih. Potem ko je temeljito pretehtala ta poročila, je sklenila, da objavi vsaj sledeči kratki stvarni stan:

Najvažnejša dejstva, ki jih je manjšinska komisija ugotovila so ta-le:

BREZPRAVNOST.

1. V nemških in slovanskih krajih vlada stanje popolne brezpravnosti nasproti fašistovski samovolji. Navajamo le nekaj primerov iz razmeroma majhnega mesta Bolcana. Tu so fašisti v nad 300 slučajih vili političnim nasprotnikom ricinovo olje v usta. 23. marca 1924 so fašisti 3 zmerne voditelje nemške manjšine, med njimi tudi bivšega nemškega poslanca in župana do krvi ranili. V maju 1925 so v Sv. Jakobu pri Bolcanu na en sam dan fašisti 22 Nemcev tako pretepli, da so jih morali prenesti v bolnico, v slovanskih občinah vsaki dan.

OBČINE IN DRUŠTVA.

2. Akcija italijanskih uradov stremi za tem, da onemogoči vsako družabno življenje narodnih manjšin.

a) Samouprava občin je uničena. V vseh večjih nemških mestih so občinski zastopi razpuščeni in občine upravljajo fašistovski komisariji. Tudi avtonomija malih slovanskih in nemških občin je do skrajnosti omejena. Občine nimajo niti pravice določiti si tajnike. Te jim diktirajo prefektore.

b) Društveno življenje narodnih manjšin je ravnotako popolnoma uničeno. Tako n. pr. so na Južnem Tirolskem razpustili vsa planinska društva in izročili njihova gorska zavetišča italijanskemu planinskemu društvu. V zadnjem času se razpuščajo tudi gasilna društva.

c) Oblasti odvzemajo gostilniške koncesije onim gostilničarjem, ki stavijo svoje prostore manjšinskim društvom na razpolago.

SOLSKO VPRAŠANJE.

3. Največje razburjenje izkiva šolsko vprašanje. Ljudske šole se vsepnek spreminjajo v italijanske. V manjšinskih 4razrednih ljudskih šol se sme poučevati samo v italijanskem jeziku, ki ga otroci ne razumejo. Vrh tega je prepovedan tudi zanečni pouk v materinskem jeziku. Povsod, kjer se več kot trem otrokom daje pouk v materinskem jeziku proglasijo oblastva ta pouk za šolo, ki je prepovedana, ker nima uradnega dovoljenja. Učitelje in duhovnike, ki bi poučevali otroke izven šole v materinskem jeziku, zadenejo težke kazni. Poleg tega oblastva, posebno v slovanskem ozemlju na najkrukejši način znižujejo število razredov in domačih učiteljev. V tržaški provinci je bilo še l. 1923. 400 šolskih razredov s 180 učitelji. l. 1925. pa le še 254 razr. s 125 učitelji. To brutalno uničevanje slovanskega šolstva se vrši posebno v Istri na deželi Naravno je, da zadeva ta način šolskega pouka na največje ovire. V veliki večini slovanskih in nemških vasi niti en sam človek ne razume italijanskega jezika. Ker se pa v šoli poučuje samo v italijanskem jeziku in je vsak pouk materinščine, tudi zanečni, prepovedan in se težko kaznuje, je naravno, da se otroci ne naučijo nobenega jezika do dobra, in da bodo tekom ene generacije v teh pokrajinah analfabeti v večini.

URADNI JEZIK.

4. Uradni jezik je v teh deželah izključno italijanski. Pred sodišči se razpravlja edino v italijanskem jeziku. Izvzemši slučaj, kadar sodnik in obe sporni stranki pripadajo narodni manjšini. Če pa je sodnik Italijan, se mora razpravljati samo v italijanski. (Ta ugotovitev danes ni več točna. Prizivno sodišče v Trstu je s posebnim odlokom odredilo, da se mora vse sodno postopanje vršiti izključno v italijanskem jeziku. Op. uredn.)

DELAJSKO GIBANJE.

5. Vse delavsko gibanje so, tako v nemških kakor slovanskih pokrajinah, uničili. Najprej so razrušili strokovno organizacijo železniških uslužbenecv in sicer na ta način, da so pretežno večino slovanskih in nemških železničarjev na lepem odpustili. Potem so pritiskali fašisti tudi na zasebna podjetja, da bi odpustila vse uslužbence nemške in slovanske narodnosti. Vsakdo, ki je bil organiziran v stari strokovni organizaciji in se je branil prestopiti k fašistovskim sindikatom, je bil takoj odpuščen.

Manjšinska komisija II. internacionale smatra za svojo dolžnost, da obrne pozornost vseh socialističnih činiteljev celega sveta na ta režim terorja.

Koroško vprašanje.

Koroškim nemškim voditeljem in njihovim zaveznikom v Gradcu bi bilo zelo po godi, ko bi mogli koroško vprašanje enkrat za vselej pollačiti, da bi se svet vedno in vedno ne opozarjal na narodno pravičnost, ki se izvaja tu proti narodni manjšini. >Koroški Slovence< ni list, da bi ga moral svet poslušati, a nekaj drugega je, če se o Koroški piše v Pragi ali Ljubljani. Kar se je tu pisalo, se mora v Celovcu in Gradcu takoj demantirati z vso vmeno, ki pa nikakor ni preveč verodostojna. Ko so v Celovcu zaprli slovanskega župana, ker je na železnici zahteval vozni list v slovanskem jeziku in se je Grafenauer na Dunaju raditega pritožil, je Doberniki Grafenauerja smelo proglasil za »Märchenerzählerja«. Laže se ves svet, najbolj seve Koroški Slovenci, popred njihov listič »Mirc«, zdaj pa »Koroški Slovenci« samo vsenemško časopisje in vsenemški politiki govore resnico. Vsaka laž pa ima v sebi nekaj resničkiga, sicer bi ji nihče ne verjel; tako je nekaj resnice tudi na tem, kar naši nemški prijatelji pišejo, samo vsa resnica ni in raditega je vse vkup grda prevara.

V Pragi izhajajoča »Slavische Revue« je pisala decembra meseca o usodi Koroških Slovencev. Na to hiti odgovarjati graška Tagespost. Odgovor je ravno toliko vreden kakor vsa druga vsenemška narodna politika. O Slovenceh piše človek, ki slovenskega jezika ne pozna, in o šolah pišejo ljudje, ki se nikdar niso potrudili resno preudariti, kako se otroci vrgajo. Pišejo in govorijo ljudje, ki sploh ne marajo koroškega vprašanja resno obravnavati. Ljudje ki jim ni bilo nikoli za kulturne potrebe Koroških Slovencev, marveč samo za politično oblast.

Tokrat piše v Tagespostu neki celovski urednik splešno znane stvari, da so si »Slovenec« na Koroškem podvrgli Obri, da so jih opustili Bavarci in Franki, da so Koroško oskrbovali od l. 828. naprej nemški grofi in od l. 976. nemški vojvode, da obred na Gospo-svetem polju ni bil nobena vpostavitve vojvode, torej noben državno pravni akt. Gospo-svetško polje je le za Nemce častljiv kraj, ker tam stoji prva hrščanska cerkev pri kateri so delovali nemški duhovniki iz Solnograda. To naj bodo argumenti zoper Koroške Slovence, ki zahtevajo osem let po mirovni pogodbi nekaj narodnih pravic. Mi danes ne povprašujemo po nemških grofi in vojvodah, marveč po slovanskem ljudstvu in če so tedaj bili ted nemški grofi, so bili taki tudi po sev. Italiji; to ni noben dokaz, da na Koroškem ni Slovencev, da je Koroška nemška. In da vstoličenje vojvode na Gospo-svetem polju ni bila vpostavitve vojvode, radi verjamemo, ker tedaj in zato tudi na Koroškem ni bilo splošne volilne pravice, in ni nobene dvojbe, da nemški cesar nikakor ni bil volje prepuščati koroškemu kmetu pravico, da izbira vojvode v velevažni koroški vojvodni. Tako si zgodovino tolmači 1000 leti. Ali vstoličenje ni bila nobena tročarija in iz tega, da se je vršilo v slovanskem jeziku, ne moremo sklepati, da je bila Koroška vselej samo nemška. Nasprotno nam je ta obred dokaz, da so se pred 1000 leti ljudje na Koroškem bolj zavedali svoje slovanske narodnosti, kakor se je zavedajo danes. In duhovniki, ki so prihajali iz Solnograda, so bili hrščoni Nemci. Če se kaj takega trdi, naj se dokaze. Bonifacij in njegovi tovariši Lol. Vilbald, Vunibald itd. niso bili Nemci, le-ti so uredili nemško cerkev, katera je popred pod vodstvom nemškonarodne frankovske duhovščine hudo propadla. Koroški misijonarji so iz šole sv. Bonifacija in so dobivali svoja navodila ne iz Berolina, marveč iz Rima ter so ljudi pridobivali za rimsko cerkev, ne za nemško državo.

Celovski vsenemci so kar razburjeni, če kdo reče, da je v Celovcu kaj Slovencev. Nekdo je pred leti trdil, da je bila l. 1857. v Celovcu večina ljudstva slovanske narodnosti. »Tagespost« take trditve ogorčeno zavrača. Saj ima prav. Kdo pa da kaj za to, kar je bilo? A razburjenje je popolnoma nepotrebnost. Poglejmo Celovec danes: izločimo nebroj uradnikov in učiteljev, Celovec je mesto uradov in šol, trgovina in obrt nimata dosti pomena. Štejno hišne gospodarje, obrtnike, trgovce, delavce, hlapce, služkinje: tri četrtine teh so domačega slovanskega izvora. Inteligentni tujec to takoj zazna na prvi besedi, ki jo Celovečan izgovori. Vsaj tako zatrjujejo pristni Nemci

Pri tem navadno govorimo eden mimo drugega. Nemški politiki pravijo: »Nemec je, kdor nemški govori.« Formula je zelo preprosta, samo tisto hišo ima, da je mi ne poznamo. Mi pravimo: »Kdor je otrok slovenskih staršev, je znal iz doma slovenski, hodil v nemške šole, prišel v mesto in se tu stramuje biti Slovenec, ali se boji nemškega nasprotstva ter se šteje za Nemca — ta je vsekako Slovenec in ne Nemec. Res škoda, da se ne moremo tako razločevati kakor v Ameriki »black man« in »white man«, saj bi ne bilo napačno, če bi bili Nemci črni, mi pa beli ali tudi narobe: kaj bi neki počeli v takšnem slučaju naši nemškutariji? Kaj bi del naš nemški deželni glavar, ki je iz slovenskih Malošč doma? Umevna pa je tudi slovenska boječnost, zlasti pri ljudeh, ki so kakorkoli odvisni. Nekaj slučajev iz življenja; imena so na razpolago: V nekem zavodu sta bili dva slovanska duhovnika, ravnatelj Nemec. Pride ljudsko štetje. Slovenca povprašujeta, kaj je z zapisnikom, zapisati se hočeta. Ravnatelj: »Ich habe Sie schon eingeschrieben.« — Slovenca: »Wie denn?« — Ravnatelj: »Als Deutsche natürlich.« — Slovenca: »Da hört sich alles auf.« — Ravnatelj: »Wir reden doch bei Tische deutsch.« Iz uljudnosti mora Slovenec govoriti nemški, v zbiralo poslano častni Nemec, v polah za ljudsko štetje seve. Družinski oče vpraša prijatelja: »Kako se naj vpišem?« »Seve za Slovenca, bodi značajan.« Ker ga je gospodar tudi že bil za Nemca štel, gre mož na magistrat, da se zapisnik popravi, jutri je že ob službo. Služkinje pa ki so se sprle z gospodinjami, so lahko dobile druge službe, ker so dekleta počena, dokler se zavedajo svoje narodnosti. Slovenski obrtnik stanuje v hiši, ki ima nemškega gospodarja. Opetovano so prišli zastopniki nemške stranke, naj ga deložira, zdaj ga seve varuje »Mieterschutz«. Celovski magistrat pri razpisavanju služb še vedno zahteva, da mora biti kompetent nemške narodnosti. Razmere so takšne, da je tu nevarno, preglašati se za Slovenca, ni treba nobenega agresivnega nastopa. Torej je umevno, da je nemstvo v Celovcu samo neka mimikry, neka maska, ki si jo ljudje nadenejo, da imajo mir in da morejo gospodarski obstati. Prvi razlog te prikazni je v tem, da je uradnik izrazil prista vsenemške stranke in politično agresiven; drug razlog je v šolstvu. Delavcem se je v šoli zabivalo v glave, da je na Koroškem biti Slovence največja sramota: lahko si pijanec, goljuf, tat, prekušnik, vse ne de nič, samo Slovenec ne bodi!

Preneumno je, kako vsenemški strankar zagovarja nemško šolstvo med Koroškimi Slovenci. »Do l. 1848. so bile vse šole nemške. Ko se je pri Slovenceh začelo narodno gibanje, je Einspeller preglašil načelo: »Slovenske šole slovenskim šolam.« Naučni minister grof Thun in njegov tajnik Čeh Helfert sta ti želji ustregla, v par letih je nastal v koroških občinah šolski prepri, ker je slovenska duhovščina ljudem slovenski jezik vsiljevala. ... Za tako pojanjevanje resnega vprašanja ima Nemec izraz: blühender Unsinn! Nesmisel od kraja do konca. Vse to preklanje je nepotrebno in ne vrede nikamor. To stvar nam mora pojasniti zdrava pedagogika. Lahko smo v politiki različnega mnenja; eden monarhist, drugi republikanec, a v matematiki ne more biti razlike: ako eden reče dve in dve je deset, ga bomo pomilovali, da je ob pamet. Enega norca se lahko dene v norišnico, a če so cele stranke nore, ter zahtevajo proti vsi pameti, da se naj koroški slovenski otroci v šoli vzgajajo na podlagi nemškega, jim tujega jezika, potem žal nimamo noršnic dovolj, da spravimo na varno vse norce, pomagati si bo treba drugače. Morebiti se spametujejo naši sosode, ko bodo dalje časa čutili vsaj nekoliko tiste krivice, ki jo dela nam. Nihče na svetu ne odobrava, kar se dogaja v Južni Tirolski. Ravno tisto je delal Bismarck ob vseh nemških mejah brezobzirno proti obljubam lastnega cesarja. Bilo je l. 1886. Poljaki so se sklicevali na besedo Friderika Viljema III., ki jim je bil obečal, da se boste spoštovali narodnost in vera Poljakov. Tedaj jim je Bismarck oholo odgovoril, da v »spremenjenih razmerah ne da piškavega oreha za cesarjevo proklamacijo. »Schönere Zukunft« (21. februarja 1926) dostavlja k temu, da so se nemški katoliki protivili proti raznarodovanju Poljakov. A naši nemški katoliki? Tvorili so nekoč jedro konservativne stranke, pozneje so zašli v Gemeinbürgerschaft, ki jih več ali manj še danes veže. Da slovenski duhovnik na Koroškem nastopa za ljudstvo, je njegova velika čast in zasluga; maračdo drugi bi tudi nastopal, ali edini duhovnik je v resnici neodvisen, njemu nasprotnik ne more do živga. Smešno je trditi, da je Helfert bil Čeh. Konservativci je bil in doma iz tiste Češke, o kateri pravi eden znamenitejših zgodovinarjev, da so tamejšni Nemci le pomemčeni Čehi — vsi skup z Wolfom, Iro-tom, Eisenkolbom in drugimi kričači vred, ki so svoječasnno izpodkopavali Avstrijo.

Koroško vprašanje naj se ne bega s staro liberalno politiko in njenim nastopanjem, naj se ne bega s tem, kar je nameraval Bismarck. Mnole so sanje o nemški poti do Adrije — po vsenemški neumnosti in ošabnosti. Čas je torej že, da naši Nemci v narodnem vprašanju krenejo na novo pot. In ta more biti le pot pameti in pravice. Ali so Slovenci na Koroškem ali jih ni? Če so bili pred 1000 leti v večjem številu ali ne, je to vprašanje prestiža, a ni merodajno za današnje narodne pravice. In če vrag vzame vso nemško nemškutarijo,

vedno še ostane v deželi vsaj recimo 40.000 zavednih Slovencev. O drugih se bomo še pogajali, pri naših zavednih ljudeh pa ne more biti dvoma, da je oblast dolžna ozirati se na njihovo narodnost. Vprašanje našega šolstva dozoreva, čas je že, da se ta stvar uravna, zlepa ali izgrda. Slovensko ljudstvo ne more naprej trpeti, da se delajo z njegovimi otroci brezvestni strankarski eksperimenti.

Tisočkrat se je že zavrnil stupidni odtok, da koroški Slovenec sam ne mara slovanske šole. Tagespost to neumnost pogreva: »Ko je šolski svetnik Pavissich nadzoroval l. 1859. šole, so ga »skoraj« povsod prosili, da se zopet uvede nemški učni jezik. L. 1866. je deželni zbor sklenil »dem Verlangen der slovenischen Gemeinden um Pinführung der deutschen Unterrichtssprache nachdrücklichste Geltung zu verschaffen.« Da se zahtevi slovanskih občin, naj se uvede nemški učni jezik, odločno ustreže! Zakaj pa liberalni gospodje niso vprašali pedagogov? Svoječasne občine so sestojale iz liberalne gospode in ljudi, ki so bili od graščaka, gozdarja, plemenitaša odvisni. Seve se je moralo tem ljudem takoj ustreči; ko pa so Slovenci prosili za slovanske šole se vladi ni prav nič mudilo.

Ko bi se ta stvar pustila strokovnjakom, takoj bi se vse uravnalo, a tu poseza vmes politika. In ti politiki se mora slovansko šolstvo izrgati iz rok. Vojska nam je politično obzorje spremenila, a stare tradicije še živijo, pa bodo šle spat, prej ali slej. Morebiti le ni več daleč dan, da četudi ne vsi vsaj večina naših Nemcev uvidi, kako samopesebi umevno je, kar zahtevajo Slovenci, kako je vsem v prid, če se tu ne korumpira naprej delavno slovansko ljudstvo z nepopolno nesmiselnimi šolami. mg

Kupujte srečke za Orlovski stadion! Knjige in revije

Josip Ordina: Štiri leta v ruskem ujetništvu. Ljubljana, 1925. Komisijata zaloga Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena broš. 80 Din. — Koliko naših ljudi je usodna svetovna vojna vrgla med širni ruski svet; bili so inteligentni, izobraženi pa tudi navadni ljudje, toda nihče se ni našel, da bi svoje doživljanje napisal in jih tiskane sporočili radoznalnemu občinstvu. Priti je moral šele mlad, pa nadarjen ameriški Slovenec, ki so ga čudna pota usode privedla tik pred izbruhom svetovne vojne nazaj v staro domovino, ki ga je poslala na krvave galiske boje poljane, od onod pa v rusko ujetništvo, odkoder se je kakor starogrški Odisej mnogo in bridko preizkušal vrniti po štirih letih v svojo rodno vas odn. odrinil vnovič preko Oceanu v Ameriko. Ti spomini bodo s svojo neposrednostjo občutja, finim darom opazovanja in naravnost dramatično napetostjo dogodkov priljubljeno čtivo za staro in mlado, zlasti še tistim, ki so potpisov Slovencev za enkrat tako živo pogrešamo. Kako radi sledimo pisateljevemu opisu potovanja po ruski železnici, kako nas seznanja s »skiplatnikom«, z življenjem po kmetih med priprostimi mužiki in ponosnimi kozaki, ki jih nas oči vse bolj spoštovati; kako želo nam riše šege in navade, vero in cerkev, delo na polju in utise potovanja po ozemlju samozaveštnih, a poštenih donskih kozakov. Z bridkostjo v srcu pričakujemo rešitve ujetnikov iz gozdne sužnosti samosilnega ruskega barona v uralsko-sibirskem gorovju in z vročo željo ga spremljamo na povratku v domovino, da bi srečno premagal številne ovire in prestal vse preteče nevarnosti. Godinov popis ruskega mužika v oni dobi pa je za nas, ki smo o vsem tem tako slabo poučeni, naravnost zgodovinski dokument. Pa še na nekaj ne smemo pozabiti. Pisatelj omenja v svojih doživljajih tudi več slovanskih tovarišev, ki je v Rusiji na nje naletel odn. z njimi živel ali kakorkoli prišel v dotiko (tako n. pr. fantje in moške iz Preserja, Viča, Gamej, Mengša, Škofje Loke, Maribora itd.); vsi ti bodo gotovo radi slišali, kaj vse je njihov sotrpin doživel. Če pa jih morda krije daljna ruša ruskega groba, bodo v Grdinovem spisu dobili svoj vsaj nekaj podatkov iz njihovega življenja na Ruskem. Knjigo, ki jo krasi več lepih slik, pa bo vzel vsak rad v roke tudi radi tega, ker ji je pisatelj dodal v prilogi tudi še kratek pregled zgodovine ruskega naroda, menda prva skupna in pregledna zgodovina te vrste v slovanskem jeziku. — Če še pristavimo, da je cena 80 Din za delo, ki obsega 611 strani, za slovanske knjigotiske razmere izredno nizka, moremo končno te spomine in potopise vsakomur kar najtopleje priporočiti, nikakor pa ne smemo manjkati v nobeni prosvetni, šolski, društveni in izobraževalni knjižnici. Ker je knjiga obsežna in debela, bo Jugoslovanska knjigarina oskrbela lepo, celoplatneno vezavo. Vezana knjiga bo veljala 100 dinarjev.

»Mladost.« Izšla je 2. številka. Vsebina. Prosvetni in omiki: V Rim! — Fr. Strah: Naš cilj. — J. Jagodic: Kravna zarja. — L. Turšič: Znamenje. — Letošnji prireditveni program. — Dr. Basaj: Gre za naš orlovski ugled. — A. Hromski: Ali »Mladost« ali »Vigred«? — Komunisten prvih kristjanov. — Carantanus: Sv. Urh — Sv. Helena — Sv. Krištof. — Skender: Stefan Vipavec. — V. Kocijančič: Bolečina — dobrota? — Orlovski pisma: Br. Janez: O ljubezni. — Prvi orlovski odsek v Domu duhovnih vaj. — To in ono: Telo-vadba in sport. — Raznoterosti. — Nove knjige. — Urednikov radio. — Tolmačev nabiralnik. — Iz kraja v kraj. — Gradivo za letošnje prosvetne tekme. — Za šolo in zares. — Slika: Orli iz St. Vida nad Ljubljano v Domu duhovnih vaj.

Striček.

Vedno, ko prihaja naš striček na obisk, nam prinese kaj novega. C. to škaflo »Mirim« bonbonov, in kako dobrih, nam je sedaj prinesel!

Gospodarstvo

Elektrifikacija Savinjske doline.

Kakor smo že poročali, se je vršil 10. februarja sestanek interesentov v Zalcu. Zastopniki elektraren so stavili sledeče ponudbe:

Zalska elektrarna ima že svoj daljnovid mimo Celja na Trbovlje. Za Savinjsko dolino bi se daljnovid odcepil pri Celju. Ker podjetje ne razpolaga s potrebnim kapitalom, bi morali interesentje postaviti omrežje sami. Podjetje bi eventuelno prevzelo pozneje vzdrževanje daljnovoda proti temu, da se mu pusti pravica priključitve. Elektrarna obratuje neprestano. V vsej letošnji zimi je bil tok prekinjen samo za pol ure. V poletju, ob času neviht, se tok prekinje tu in tam za par minut.

Državni rudnik Velenje ne more zaradi slabe kvalitete prodajati premoga. Pri tem trpi pridobitnost podjetja, trpi delavstvo vsled pomanjkanja dela. Da se temu odpomore, namestila rudnik napraviti kalorično centralo ter namesto premoga plasirati električen tok. Pri tem bi se porabili tudi vsi odpadki, ki celo pri ugodni konjunkturi ne pridejo v poštev za konzum. Elektrarna bi bila zvezana z rudnikom v Zabukovci z daljnovidom. Ugodnost bi bila v tem, da bi ne bilo potreba konsumentom na svoje stroške postavljati daljnovoda, ampak samo napeljavo za nizko napetost. Komisijski pregled za centralo se je izvršil še lansko leto, stroji pridejo na račun reparacij iz Nemčije. Vendar pa mora, ker je rudnik državna last, celo stvar odobriti finančni odbor, kar stvar zelo ovira. V najboljšem slučaju bi dobili tok koncem l. 1927.

Elektrarna na Rajih dosedaj v primeri z drugimi slabo obratuje. Vsled raznih elementarnih nezdod je tok večkrat prekinjen, in to po več dni, kar slabo vpliva na konzum. Vse omrežje je last elektrarne, kar predstavlja precejšen kapital, katerega amortizacija in obrestovanje podražuje tok. Konsumenti naj odkupijo omrežje oziroma postavijo novo sami. S tem se podjetje razbremeni, oziroma lahko kapital obrne za tehnično izpopolnitev. Elementarne nezdode bi se s tem kolikor mogoče odvrnile in z odtujitvijo omrežja bi se tudi cena toku znatno znižala.

Glede cen se ni nobeden zastopnik izjavil določno, kar je pri današnji nestalnosti razumljivo. Približni stroški za visoko napetost bi znašali za km 60.000 Din za vsako transformatorsko postajo 100.000 Din. V slučaju napeljave do Polzeli pridejo v poštev štirje transformatorji.

Predlogi so na sestanku vzbudili precej živahno debato. Končna odločitev se je odložila na prihodnji sestanek.

Hmeljarna.

I. jugoslovanski zavod za vkladanje, polnjenje in prepiranje hmelja r. z. z. o. z. v Zalcu.

Leta 1902 se je v središču našega hmeljarstva — v Zalcu — ustanovila zadruga v namen, da se sežida poslopje za vkladanje, pravilno polnjenje in strokovno prepiranje hmelja, kakor to žele in zahtevajo hmeljski prekupci.

Spodbudo k sezidanju takega poslopja je dalo Hmeljarsko društvo v spoznanju in prepričanju, da je v spopolnitev umnega hmeljarstva v Savinjski dolini neobhodno potrebno, in ga je krstilo za »Hmeljarnac«.

Pred ustanovitvijo tega zavoda so morali hmeljski prekupci opravljati vse manipulacije s hmeljem v drugih krajih na Češkem in

v Nemčiji, kar jim je povzročevalo mnogo stroškov in drugih neprilik. Od ustanovitve »Hmeljarnac« pa opravlja večina hmeljskih prekupcev vsa navedena dela v njej, to pa tem lažje, ker jim ustreže vsestransko kulantno in strokovno pravilno. Hmeljarna si je pridobila in uživa vsestransko zaupanje hmeljske produkcije, kakor tudi hmeljske kupčije.

Poslovanje se je od leta do leta širilo in tako so postali njeni prostori pretesni, njene priprave nezadostne, njene naloge večje in se mora vsled tega povečati in razširiti. Tesnoba v njej bi se čimdalje bolj občutila, ker se produkcija zvišuje od leta do leta in ker je mogoče, da že v par letih podvojimo našo sedanjo produkcijo.

Razširitev »Hmeljarnac« je torej nujno potrebna in je vsled tega glavna skupščina zadružnikov dne 24. m. m. soglasno sklenila, da se naj »Hmeljarna« takoj poveča.

V to svrhu je predstojništvo »Hmeljarnac« poklicalo iz Zalta v Č. S. R. prvega strokovnjaka, ki je sedanje poslopje temeljito pregledal ter dal potem potrebne nasvete in navodila, kako naj se izvrši razširitev.

Vsa stavba se bo dvignila za dve etaži, priprave za prepiranje se bodo podvojile, dvigalnik in stiskalnik se bosta elektrificirala, ekshaustor za žveplene pline se bo spopolnil, tako da se bo kapaciteta »Hmeljarnac« dvignila na dvojno množico.

V povečani »Hmeljarnac« se bo potem lahko vsakemu kupcu odkazal poseben prostor za vkladanje hmelja, kjer ga bo lahko pregledoval, nadzoroval in sortirati nemoteno od svojega konkurenta.

Za povečanje »Hmeljarnac« je potrebno gradivo že preskrbljeno in se pridno dovažata ter se bo v kratkem pričelo z delom. Na vsak način bo povečana in z vsemi modernimi stroji opremljena »Hmeljarna« že do letošnje jeseni pripravljena za povečan obrat, ki jo čaka.

»Hmeljarnac« v Zalcu izvršuje zelo važno nalog v organizaciji našega hmeljarstva. Na eni strani olajšuje trgovini nakup, prevzemanje, vkladanje, prepiranje, polnjenje in ekspedicijo hmelja, na drugi strani nudi producentom velike ugodnosti tudi neposredno s tem, da jih varuje potom javne tehnične morebitne prevare v teži in jim preskrbuje pod ugodnimi pogoji pri našem solidnem denarnem zavodu »Savinjska posojilnica« predume na vkladani hmelj.

»Hmeljarnac« v Zalcu je s svojim solidnim poslovanjem šele ustvarila bazo, iz katere gre naš hmelj — od leta do leta več — h konzumentom, t. j. naravnost v pivovarne, katere ga šele tako spoznavajo kot našega izvora.

Predstojništvo »Hmeljarnac« in z njim vsi zadružniki so lahko prepričani, da bo povečana »Hmeljarnac« v velik prospah našega hmeljarstva

* * *

Rekord prometa na ljubljanski blagovni borzi. Na včerajšnji borzi (24. t. m.) je bilo zaključenih 130 vagonov bukovih železniških pragov, kar je v prometu ljubljanske borze rekordna številka.

Promet na ljubljanski borzi v januarju 1926. V mesecu januarju letos je bilo zaključenih na ljubljanski blagovni borzi 299 vagonov blaga (v decembru lani 385 in četrt vagona) v vrednosti 2.653.730 Din (v decembru lani 3.141.106 Din). Zaključki so bili: (v oklepajih podatki za dec. 1925) les 209 in pol vagona 892.630 Din (272 vag. 952.206 Din),

koruza 64 vag. 955.600 Din (79 in pol vag. 1.186.450 Din), pšenica 10 vag. 300.000 Din (9 vag. 259.000 Din), oves 7 vag. 138.500 Din (—), moka 6 in pol vag. 331.250 Din (10 in četrt vag. 471.250 Din), otrobi 1 vag. 14.000 Din (9 vag. 135.500 Din), proso 1 vag. 21.500 Din (3 in pol vag. 72.500 Din) — Na efektivnem tržišču je spremenilo 997 kosov v kurzni vrednosti 179.925 Din (v decembru 1260 kom v kurzni vrednosti 132.622.50 Din) lastnika.

Konkurz. O imovini Marije Štemanove, posestnice in hotelirke v Ljutomeru, je razglašen konkurz. Termin: 1. marca, 25. marca in 30. marca.

Likvidacija. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Jevnici, r. z. z. o. z. je prešla v likvidacijo.

Združene opekarne d. d. v Ljubljani imajo občni zbor 10. marca (bilanca in dopolnilna volitev upravnega in nadzorstvenega sveta).

4 in pol odstotne komunalne zadolžnice Kranjske deželne banke. Iz bilance hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic za leto 1925 posnemamo, da se je nahajalo v prometu 4 in pol odst. komunalnih zadolžnic Kranjske deželne banke dne 31. decembra 1925 za 762.000 Din napram 800.025 Din dne 31. decembra 1924.

4 in pol odst. zastavni listi Kranjske deželne banke. Iz poslovnega poročila Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic posnemamo, da je bilo dne 31. decembra lani v prometu 4 in pol odst. zastavnih listov Kranjske deželne banke za 116.950 Din napram 120.900 Din dne 31. decembra 1924.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic izkazuje za leto 1925 na kapital 5 milijonov Din čisti dobiček v znesku 541.875 Din (za leto 1924 446.137 Din). Klub višjemu dobičku je predlagana dividenda 8 odst. (za leto 1924 in 1923 10 odst.).

Iz ministrstva trgovine in industrije. Iz Belgrade poročajo, da je ministristvo trgovine in industrije izdelalo več projektov zakonov, ki se v kratkem predložijo ministrskemu svetu. Med drugim omenjamo sledeče: valorizacija bilančne vrednosti pri ind. družbah, obvezni javno polagati račune; centralna uprava za mere, dragocene kovine itd.; zakon o mernih itd.; zakon o kontroliranju čistote zlatnine itd.; uzakonjenje trgovinske pogodbe z Italijo. Nadalje bo v eni prvih sej ministrski svet pretresal zakon o volitvah v ljubljansko zbornico.

Krupp odpušča delavce. Iz Berlina poročajo, da so Kruppove tvornice v Essenu odpuštile 22.000 delavcev, tako da jih je pri tem podjetju sedaj zaposlenih samo 20.000 in še od teh dela 10.000 reducirano.

Borza

Dne 24. februarja 1926.
Denar.

Zagreb. (Sklep.) Berlin 13.526—13.566 (13.525—13.565), Italija 228.03—229.23 (228.17—229.27). London 276.19—277.39 (276.21—278.41), New York 56.675—56.975 (56.674—56.973), Praga 168.11—169.11 (168.13—169.13), Dunaj 7.694—8.034 (7.997—8.037), Curih 10.9352 (10.9754—10.9375—10.9775). Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Pešta 72.70 (72.70), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.87 (20.87), London 25.2675 (25.27), New York 519.50 (519.50), Pariz 19.25 (18.62), Praga 15.835 (15.875), Dunaj 73.30 (73.30), Bukarešt 2.195 (2.225), Sofija 3.70 (3.70), Varšava 64.50 (63.50), Amsterdam 208.12 (208.12), Bruselj 23.62 (23.69), Madrid 73.30 (73.15), Atene 7.40 (7.50), Kopenhagen 135 (135), Stockholm 139 (139.05), Oslo 112.50 (112). Dunaj. Belgrad 12.465, Kodanj 184, London 34.50, Milan 28.45, New York 709.15, Pariz 25.55, Varšava 89.60. — Valute: dolarji 707.60, angleški funt —, franc. frank 26.30, lira 23.40, dinar 12.43, češkoslovaška krona 20.955. Praga. Devize: Lira 136.05, Zagreb 59.62, Pariz 124.30, London 164, New York 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posojilo 78—80, vojna odškodnina 279—281, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—205, Ljublj. kreditna 200—220, Merkantila 100—102, zaklj. 102, Pražediona 978—985, Slavenska 50 den., Kred. zavod 175—185, Strojne 125 bl., Trbovlje 392—400, Vevče 110 den., Slavyana 90—100, Šešir 115—120.

Zagreb. 7 odstot. invest. posoj. 77—78, agrarni 44.50—45, vojna odškodnina 279—280, febr. 280—281, marec 283—285, Hrv. esk. 121—122, Kred. 128—129, Hipobanka 66.50—68, Jugobanka 105—106, Pražediona 975—985, Ljublj. kreditna 200 den., Srpska 144—145, Nihag 34 bl., Vevče 105 bl., Ragusea zaklj. 400, Danica 64 zaklj.

Dunaj Don-sav-jadr. 762.000, Zivno 800.000, Alpine 255.000, Greinitz 123.000, Kranjska industrijska 392.000, Trbovlje 488.000, Hrv. esk. 145.000, Leykam 153.500, Jugobanka —, Hip. banka —, Avstrijske tvornice za dušik 218.000, Gutmann 405.000, Mundus 1.200.000, Slavex —, Slavonija 52.200.

Blago.

Ljubljana. Les: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13½×23×14 cm 110 vag. 31—30, zaklj. 30; 2.45 m, 12½×22×12½ cm, fco vag, nakl. postaja 20 vag. 25—25, zaklj. 25; deske, smreke, jelka, 20 mm, 4 m, III., od 16 cm naprej fco vag Postojna tranz 460 den.; gabrovi hlodi (bel gaber) od 2.50 f napr., od 28 cm prem. napr., zdravi, ravni, fco vag. nakl. post. 425 den.; hrastovi plohi obrobjeni, 43 mm, 2.65 m in 53 mm 2.80 m, vse od 18 do 20 cm, fco vag. Postojna tranz. 1800 bl.; bukovij tesloni monta, fco vag. n. p. 480 bl.; smrekovi hlodi od 25 cm prem. napr., 4 m dolgi, fco Domžale 4 vag. 250—250, zaklj. 250; lipovi hlodi od 3 m napr., od 30 cm napr., fco vag. nakl. post. 500 bl.; orehovi plohi, od 2 m napr., od 30 cm prem. napr., fco vag. nakl. post. 1100 bl.; hrastovi plohi neobrobjeni, I., II., 90, 100, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., fco meja 1050 den. — Premog: Kal. 6700 antracit, Orle, fco vagon Škofljica: kosovce za 1 tona 500 bl., kockovce za 1 tona 450 bl., orehovec za 1 tona 400 bl., zdrob za 1 tona 350 bl., Kal. 4800, fco vagon Ormož: kosovce nad 60 mm za 1 tona 260 bl., kockovce 35-60 mm za 1 tona 240 bl., orehovec 20-35 mm za 1 tona 210 bl., zdrob 10-20 mm za 1 tona 190 bl., Kal. 4800, fco vagon Novo mesto: kosovce za 1 tona 170 bl., kockovce 100 mm za 1 tona 150 bl., orehovec 50 mm za 1 tona 140 bl., zdrob za 1 tona 130 bl., rovni za 1 tona 120 bl. — Žito in polj. pridelki: Pšenica bačka 76-77, 2 odstot., fco vag. nakl. post. 295 bl.; pšenica 76 kg, 2 odstot., fco vag. nakl. post. 1 vag. 287.50—287.50, zaklj. 287.50; koruza času prim. suha, gar. do meje, fco Post. tranz. 1 vag. 156—156, zaklj. 156; koruza času prim. suha, fco Postojna tranz. 155 bl.; koruza um. sušena, fco nakl. post. 140 bl.; koruza času prim. suha, fco vag. nakl. post. za III. 122 bl.; koruza času prim. suha, za IV., V., VI., fco Postojna tranz. 175 bl.; koruza času prim. suha, fco Postojna tranz. 157 bl.; koruza inzulanka, fco vag. Čakovce 162 bl.; koruza bosanska, par. Ljubljana 165 bl.; oves slav., zdrav, suh, rešetan, par. Vinkovci 185 bl.; oves bački, fco vag. nakl. post. 185 bl.; oves bački, par. Ljubljana 217.50 bl.; ječmen 63 kg, par. Ljubljana 195 bl.; proso prekm., fco Ljubljana 225 bl.; ajda prekm., fco Ljubljana 270 bl.; rž medjim., fco vag. Ljubljana 200 bl.; rž 72-73 kg, vlastel., fco vag. Ljubljana 225 bl.; otrobi drobni, fco vag. slav. p. 115 bl.

Izpred sodišča

Nesreča na ljubljanskem glavem kolodvoru. Svojetasno smo poročali, da se je ponesrečil na glavem kolodvoru železniški delavec Jože Ahlin. Mož je stal na strehi zadnjega voza neke garniture za brzovlak in je snalil vodovodne cevi in nalival vodo v umivalnik. Med tem je pripeljal na garnituro od druge strani stroj, da bi sestavil vlak. Dasi je pritisnil stroj prav na lahko na garnituro, se je ta vendarle toliko premaknila, da je padel Ahlin z voza, pri čemer si je zlomil levo podlaktico in črevesnico. Moža so prepeljali v bolnico, kjer je po kratkem zdravljenju popolnoma in brez posledice okrevljal. Državno pravdnštvo pa je tožilo vodjo premikarjev M. tina Klančarja, češ da je on zakrivil nesrečo in sicer s tem, da ni po predpisu s piščalko in zastavico opozoril Ahlina, kdaj pripelje stroj na garnituro. Mož se je zagovarjal, da je en znak gotovo dal, za oba pa se ne spominja, ker da na dan toliko signalov. Poglel pa je okrog garniture, če je kak delavec na progi. Ahlina na strehi pa ni mogel videti, posebno če je bil sklonjen nad strešno odprtino. Senat je vpošteval ta zagovor in je Klančarja oprostil. »Maskevanje gospodinje je to, gospodje sodniki, in jaz sem žrtev gospodinje, s katero sva se sprla, dasi sva bila delj časa prav dobra prijaja.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Kaj bi govorili na dolgo in široko o enakomernem in malo zanimivem popotovanju. Samo dvoje ali troje važnejših dogodkov se je pripetilo na poti od jezera do morja.

Ves dan so hodili po gozdovih in planjavah. John se je ravnal podnevi po soncu, ponoči pa po zvezdah. Nebo je bilo še dosti usmiljeno in jim je prizanašalo tako z vročino kakor z dežjem. Utrujenost tako trdo preskušanih popotnikov je naraščala od dne do dne. Mudilo se jim je, da si čim preje odpočijejo v misijonski postaji. Še vedno so se razgovarjali in kramljali, pa ne tako vsi križem kakor po navadi. Četica se je razdelila na posamezne gruče, ki jih ni stvorilo večje ali manjše prijateljstvo, ampak skupnost sorodnejših misli.

Najčestje je hodil Glenarvan sam. Čimbolj se je bližal obali, tem pogostejše so mu uhajale misli k Duncanu in njegovi nesrečni posadki. Pozabil je na nevarnosti, ki so mu še grozile na potu do Aucklanda, in mislil samo na pomorjene mornarje. Ta strašna slika mu ni hotela iz glave.

O Haryju Grantu niso več govorili. Pa čemu tudi, saj niso mogli ničesar več storiti zanj? Če se je kapitanovo ime še imenovalo, se je to zgodilo v pogovorih med gospodično Marijo in kapitanom Johnom.

John Mangles ni hotel niti z besedico namigniti na tisto, kar mu je bilo dekle dejalo zadno noč v Vare-Atui. Bil je tako dober, da ni hotel izriniti besede, ki jo je narekoval trenutek najbolj črnega obupa.

Če je John govoril o Haryju Grantu, je vedno namigaval na svoje načrte glede nadaljnjega iskanja.

Zatrjeval je Mariji, da bo lord Glenarvan začel od kraja, če se mu topot ni posrečilo. Ponavljal je zaupljivemu dekletu, da še vedno ne more biti nobenega dvoma o verodostojnosti listine. Torej je Hary Grant prav gotovo nekje. Treba ga je torej najti; pa naj jim je preiskati ves svet. Mary se je opajala ob teh tolažilnih besedah. Z Johnom sta bila istih misli, kaj čuda, saj ju je družilo tudi isto upanje! Tudi lady Helena se je včasih vmešala v njune pogovore. Preveč je bila izkušena, da bi se tudi sama vdajala praznim, varljivim upom, toda mlademu paru ni hotela podirati zlatih gradov v oblakih.

Medtem so Mac Nabbs, Robert, Wilson in Mulrady lovili, ne da bi se preveč oddaljili od četice. Vsakdo od njih je prispeval kaj dobrega za zobe. Paganel je bil vedno resen in zamišljen, vedno zavil v svoj plašč iz formija. Postal je nekako otožen in boječ.

Vendar pa, — in to je treba poudariti — kljub naravnemu zakonu, ki povzroči, da postanejo sredi preskušanj, nevarnosti, naporov in pomanjkanja najboljši značaji nestrpni in ostri, kljub temu, pravim, so ostali vsi naši popotniki prijatelji, pripravljeni, da se vsak trenutek žrtvujejo za prijatelja.

Dne 25. februarja jim je zastavila pot rečica, ki je morala biti reka Vajkari na Paganelovem zemljevidu. Mogli so jo prebresti.

Dva dni so hodili neprenehoma po samih planjavah, porastlih z grmovjem. Dostojno so prehodili polovico pota med taupskim jezerom in obalo, sicer ne brez naporov, pa brez neljubega srečanja.

Teda so se pojavili neizmerni, neskončni gozdovi, podobni onim, ki so jih videli v Avstraliji; toda tukaj so bila mesto evkaliptovih kavrijev drevesa. Čeprav so na štirimesečnem popotovanju že imeli priliko načuditi se marsičem, vendar niso mogli zadržati vzklikov ob pogledu na orjaške smreke, vredne tovarišice libanonskih cedar in kalifornijskih ma-

muter. Ta kavrijeva drevesa so merila že sto čevljev, predno so se odcepile prve veje. Rastle so v posameznih gručah, in gozd ni bil skupnost posameznih dreves, ampak posameznih drevesnih skupin, ki so dvigale košate vrhove dvesto čevljev visoko.

Mlajše od teh kavrij, to se pravi tiste, ki so bile stare komaj sto let, so bile podobne rdečim smrekam evropskih krajev. Nosile so temnozelen vrh, ki se je ostril v koničast stožec. Njihove starejše sestre pa, ki so videle že pet do šest stoletij, so bile podobne šatorom iz zelenja, ki jih nosijo zavite in zapletene veje. Taki očaki novozelandskega gozda imajo včasih do petdeset čevljev v obsegu. Sklenjene roke vseh popotnikov niso mogle objeti njihovega debela.

Cele tri dni je tavalja četa v varstvu košatih velikanov po ilovnati zemlji, na katero še ni stopila človeška noga. Pog kavrijami si videl velike množine smolnatega gumija, ki bi ga vsi Maori dolgo vrsto let ne mogli porabiti.

Lovci so naleteli na številne jate kivijs, ki so sicer redki v krajih, kjer stanujejo Maori. Uboge živali, ki jih posebno zalezujejo maorski psi, so se umeknile v nedostopne gozdove. Popotniki so torej imeli dovolj in zdrave hrane.

Paganelu se je celo pripetilo, da je opazil od daleč v neprodorni goščavi par velikanskih ptičev. Njegov prirodopisni nagon se je hipoma prebudil. Poklical je majorja in Roberta. Čeprav sta bila oba lovca že zelo upehana, sta se vendar nemudoma odpravila na lov na čudno ptico.

Ne boste se čudili zemljepiščevi radovednosti, če pomislite, da je spoznal ali menil spoznati v teh ptičih »moec«, ki spadajo k rodu »dinarnis« in ki jih mnogi učenjaki že prištevajo k izumrlim vrstam. To srečanje pa bi potrdilo mnenje gospoda pl. Hochstetterja in drugih raziskovalcev, da žive ti brezkrilni orjaki še na Novi Zelandiji.

Priporočamo »Cirtlove knjižnice« v Mariboru: 8. zvezek: Orzy Dušica Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V Hibijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bernetti: Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialistične do duhovnika). 16 Din. 13. zvezek: E. Lešnik: Sumi, sumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

telja. Sedaj pa me je obdolžila celo tatvine, samo da bi mi škodovala. Tako se je zagovarjal trgovski sluga neke večje ljubljanske trgovske hiše, katerega so zasačili pri tatvini in ga zaprli. Pri njem so našli razno ukradeno blago, perilo, obleko in robce v vrednosti čez 1600 Din. Poleg tega pa toži tega moža državni pravdnik tudi zaradi telesne poškodbe. On je namreč že 1. 1923. udaril nekega tovariša s čevljem v prsa in mu je nalomil rebro. Tepli pa so ga tudi njegovi trije tovariši, ki pa so dobili že vsak svoje plačilo. Njegova gospodinja, ki je živela z njim delj časa v divjem zakonu, je potrdila tatvino, nakar je bil mož obsojen na 3 mesece težke ječe.

Draga ribja pojedina. Razširila se je govorica po vasi ob Ljubljani blizu Ljubljane, da imajo pri nekem sosedu večkrat kar cele pojedine rib. Ščuk, lipanov, klinov, vraga imajo zadosi. Seveda je zvedel to tudi najemnik lova, ki je obvestil orožnike. Ti so napravili blišno preiskavo in so res našli pri njih razno orodje za ribarjenje in pa veliko ribiško mrežo, ki je bila še mokra in je prav močno dišala po svežih ribah. Oba domača moža sta se zagovarjala, da sta res lovila ribe, toda le z izrecnim dovoljenjem ribiškega čuvaja, kateremu

sta večkrat pomagala in jima je on rekel sledečo značilno besedo: »Pred mano ne smeš loviti, za mano pa lahko!« To pa sta divja ribiča napačno tolmačila, kajti s tem jima je ribič prav lepo povedal, da naj pazita, da jih ne zasači. Obsojena sta bila vsak na 14 dni strogega zapora. Ker pa sta bila uverjena, da se jima godi krivica, sta se pritožila na deželno sodišče. Toda tudi vzklije se ni je presodil zadevo tako kot prvi sodnik in je potrdil njegovo obsodbo.

KROVSTVO Franc Fujan

LJUBLJANA
Galjeva 19
(pri dolenskem kolodvoru), izvršuje vsakovrsta nova krovna dela s škrljajem, škalo, opoko itd. Sprejema popravila raznih starih streh. - Zaloge azbestnega škrlja.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 24. februarja 1926.

višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura	Rel. vlaga	Veter in brzina	Oblak. nosil	Padavine
Ura	hPa	°C	%	v m	0-10	mm
Ljubljana (dvorec)	772,9	2,0	86	SSE 0-1	8	megleno
	773,3	3,0	85	SW 0-1	10	0
	770,7	10,1	57	NEE 0-1	8	"
	770,6	8,1	67	mirno	9	"
Zagreb	771,9	7,0	81	E 1-5	10	0
Beograd	772,2	5,0	83	mirno	3	0
Sarajevo	772,6	2,0	92	"	10	0
Skepte	770,6	7,0	87	S 1-5	10	dež
Gruž - Dubrovnik	768,4	10,0	38	mirno	0	dež 6,0
Praga	769,0	5,0	-	"	10	dež 0,3

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Francoščino in nemščino poučuje temeljito diplom. učiteljica. - Ponudbe na upravo pod: »Bouvard«.

VAJENEC

za krojaško obrt, ki ima posebno veselje do krojaštva, išče mesta. Cenj. ponudbe na: Josip Leben. Zabnjak, Slatina-Radenci

ISCEM za gozdno veleposestvo starejšega, po možnosti vpokojenega

GOZDARJA

z državno skušnjo; nastop takoj, služba lahka, na razpolago lepo stanovanje in njive, zato se reflektira le na cenje moči. Vpraša se pri upravi pod št. 1247.

KUHARICA

dobra in poštena, se sprejme. Naslov v upravi pod: »1. marec št. 1258«.

Išče se takoj

KONTORISTINJA

zanesljiva, v vseh pisarniških poslih verzirana moč z znanjem stroje-pisja in samostojne slovensko-nem. korespondence. - Istotam se sprejme starejša

PRODAJALKA

za trgovino z mešanim blagom. Reflektira se le na prvorazredno moč, ki je popolnoma izvežbana v mešani stroki. Plača dobra. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe je nasloviti na upravo lista pod številko 1250.

VAJENKA

ki ima resno voljo, izučiti se mizarstva, sprejem. - Lovrenc Matič, str. mizarstvo, Prevalje.

Za postni čas in velikon. dobo

priporoča »JUGOSLOV. KNJIGARNA cerkvenim zborom:

ADAMIČ K.: Velikonočni napravi za mešani zbor. Part. 16 Din, glasovi po 6 Din.
FAIST: 10 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 4 Din. Zbirka obsega poleg drugih napevov tudi več velikonočnih.
FOERSTER: 12 cerk. pesmi za meš. zbor, 12 Din. Cantica sacra, III. del, za moški zbor, cena 30 Din.
FOERSTER: Lamentacije in Očitjanja, za mešani zbor, 8 Din.
GRUM: Odpevanja pri lavretanskih litanijah, za mešani zbor, 16 Din.
HLADNIK: Velikonočne pesmi in Regina coeli, za mešani zbor. Part. 8 Din.
HRIBAR: Postni in velikonočni napravi za mešani zbor. Part. 30 Din, glasovi po 10 Din.
KIMOVEC: Rihar renatus, za mešani zbor. Part. 24 Din, glasovi po 8 Din. - Obsega tudi več postnih in velikonočnih pesmi, med temi tudi en križev pot.
PREMRL: Godovnice. 17 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 16 Din, glasovi po 6 Din. - Obsega tudi 2 lepi pesmi žalostne M. B.
PREMRL: Slava sv. Križu. Postne pesmi za mešani zbor. Cena 14 Din.
SICHERL - PREMRL: Velikonočne pesmi za mešani zbor. (Riharjevi, Vavkovi, Cvekovi in drugi napravi) Part. 30 Din, glasovi po 4 Din.

Zahvala.

Ob nenadni izgubi naše iskreno ljubljene mamice in stare mamice, ge.

Marije Lobe

ki je, namesto obhajati zlato poroko, morala po volji Vsemogočnega ravno ta dan končati svojo zemsko pot, zahvaljujemo se tem potom najtopleje preč duhovščini za častno spremstvo, pevskega zboru pod vodstvom gosp. nadučitelja Intiharja za ganjive žalostinke ob odprtem grobu, nadalje za vsa nam došla izražena sočustva in vsem ostalim, ki so blagopokojno v tako obilem številu spremili k večnemu počitku. - Bog plačaj!

Krka pri Stični, 24. febr. 1926.

Zalujoče družine:
Lobetova in Grošljeva.

Železnato vino

iz lekarne dr. G. Picco
Ljubljana, Dunajska cesta 6
krenča malokrvne, nerazvorne
oslabele odrasle in otroke.
Naročila se točno izvršujejo

PREMOG-ČEBIN

Wellova ulica 1/II. - Telefon 54

POLENOVKA

namočena

Fr. Kham

Ljubljana

nasproti hotela »Union«.

Semenski oves

oddaja najceneje veletrgovina

A VOLK, Ljubljana,

Resljeva cesta 24.

Svilene in spomladanske

klobuke

od 120 Din naprej priporoča modni salon M. JEGLIČ, Ljubljana, Šlomškova ulica 27. 758

Zahtevajte povsod

INFICIN

ki zanesljivo in popolnoma pokonča mrčes (ščurke in ruse). Škatlja 250 gr velja 15 Din. Ako ne pomaga, vrnem denar. - Pošilja po pošti:

Lekarna Krajčević, Vukovar.

POLENOVKA

namočena, se dobi vsak dan v trgovini

Kovačič in Japelj

Ljubljana

Kongresni trg št. 19.

Mehlov. SOBO

event. s souperabo kuhinje, išče zakonski par za dobo 3 mesecev. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1141.

Lokal 2 x 2 m. za

trafiko, branjarijo ali oboje, na prometni cesti, se takoj odda. - Naslov pove uprava lista pod št. 1261.

Soho opremljeno ali prazno, v središču mesta, išče uradnik. - Ponudbe upravi pod »Solidena«. 1255

Prodaj. rablj., pocinkano

hodoče žico

Naslov pove uprava lista pod št. 1249.

Šivalni STROJ

(Cilinder) za čevljarje, dobro ohranjen, prodam. - Josip MOČNIK, št. Pavel, p. Domžale. 1256

Vsled ugodne nabave surovin smo

znatno znižali cene
nogavicam in drugim pleteninam

P. n. trgovce in zadruga prosimo, da zahtevajo cenike, ter se priporočamo

M. Franzl & Sinovi

Poštni predal 44

Ljubljana, Privoz 10

Sloven. dijaška zveza v Ribnici

javlja, da je odšel v večnost njen član

abit. France Lovšin

Pogreb bo v petek dne 26. februarja ob 8. uri zjutraj.

Ribnica, dne 25. februarja 1926.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob prerani smrti nadvse ljubljene soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Franceta Zgonc

izrekam v imenu vseh sorodnikov, znancev in prijateljev vsem in vsakomur najlepšo zahvalo. Posebna zahvala prečasti duhovščini, š. g. patru Ingonu za tolažilne besede ob zadnji uri, čast. sestram, kakor tudi »Olepševalnemu društvu« v Rožni dolini. Zadrugi pleskarjev in ličarjev, zastopstvu zadruga gostilničarjev in kavararjev ter vsem onim, ki so mu bili v tolažilo ob njegovi bolezn. Iskrena hvala tudi vsem darovalcem vencev in šopkov ter vsem onim številnim udeležencem, ki so spremili blažega pokojnika k večnemu počitku.

Vsem povni Bog stotero!

Ljubljana, dne 21. februarja 1926.

Zalujoča soproga MARIJA ZGONC s hčerko,

Zahvala.

Vsem onim, ki so poznali in ljubili mojega pokojnega soproga, gospoda in mu na ta ali oni način izkazovali svojo ljubav ter s tem lepšali njegovo življenje, bodi izrečena moja in mojih ubogih otrok iskrena zahvala.

Frana Presečnika

notarja

Vsi, ki ste mu poklonili toliko cvetja, katerega je tako zelo ljubil, in spremljali blagopokojnika na njegovi zadnji poti na Vranskem in v Gornjem gradu, vsi, ki ste se spominjali mene in moje rodbine s sočutjem, sprejmite mojo srčno zahvalo.

Imanoma izrekam iskreno zahvalo rodbinam dr. Šerkovi na Vranskem, Plavšakovi v št. Jurju, Agnola - Stancer v Ljubljani in notar Košeninovi v Gornjem gradu, ki so mi v najtežjih dneh mojega življenja storili toliko dobrega, da ostanem vedno dolžnik.

Zahvaljujem se »Vrnski Vili« za ginljivo zapete žalostinke, enako pevcem v Gornjem gradu, govornikom gg dr. Šerko in notar Košenini za v srce segajoče besede v slovo ob odprtem grobu, vranskemu Sokolu za častno stražo, Sokolu v Gornjem gradu ter Požarni brambli na Vranskem in v Gornjem gradu.

Vransko, dne 23. februarja 1926.

Vera Presečnik.

Zdravje je pol bogastva!

Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo.

Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresilaje.

Nosite tudi VI

Palma-kaučuk podplate in pete.

Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku.

Palma-kaučuk pete so trikrat tako trpežne in še ceneje kot usnje.

DKW

4 PS idealno motorno kolo za vsakega. Stane samo Mk. 850.-. Zahtevajte prospekt in pojasnila, katera Vam brez kupne obveze pošlje

Fran Vorsič, Maribor, Vrbenova 19
ličemo rajonske zastop. I

RAZPIS.

»HERA«, stavbna registrovana zadruga z o. z. v Ljubljani razpisuje

za vsa zidarska, tesarska, krovska in kleparska, mizarstva, steklarska, pečarska, slikarska, pleskarska ključavničarska in instalacijska dela pri gradnji eno- in dvodružinskih hiš.

Ponudbe je vložiti v soboto 13. marca 1926 med 15. in 17. uro v pisarni zadruga gradbenega vodstva, Dalmatinova ulica 11.

Pojasnila, splošni in podrobni pogoji za vlaganje ponudbe in pripomočki za sestavo proračuna se dobe v pisarni gradbenega vodstva dne 2. in 3. marca 1926, vselej med 15. in 17. uro. Istočasno bodo ponudnikom dani na ogled načrti. Kompletan izvod pripomočkov in pogojev se bo izdajal proti povračilu dejanskih stroškov.

Zadruga si izrecno pridržuje možnost, da bo oddala delo ne glede na višino ponujene celokupne vsote.

Ljubljana, dne 17. februarja 1926.

Zakaj

je bil Dunajski jesenski sejem 1925 tako vsopešen?

Ker

na Dunaju, trgovskem središču srednje Evrope, ponudi 7000 razstavljalcev svoje izdelke v največji izbiri in po najnižjih cenah! Zato obiščite

10. Dunajski mednarodni sejem

7.-13. marca 1926.

Posebne prireditve:

Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles.
»Elektrika v poljedelstvu«.
Lovska razstava.
Razstava hranil in nasladil.

Nikakega vizuma za potni list!

S sejmko izkaznico in potnim listom prost prehod čez mejo!

Vozne olajšave na jugoslovanskih in avstrijskih železnih cestah kakor tudi na Donavi.

Pojasnila vseh vrst in sejmke izkaznice se dobe pri

Wiener Messe A. G., Wien VII

in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4,

Zveza za tujski promet, Dunajska cesta 1

(palaca Ljubljanske kreditne banke)

Josip Zidar, Dunajska c. 31.